

ЗМІСТ

Засідання тринадцяте (Середа, 4 жовтня 2017 року)

Оголошення, заяви, повідомлення, пропозиції, виступи народних депутатів	...2
Заява фракцій Радикальної партії Олега Ляшка та «Об'єднання «Самопоміч»	...16
Ратифікація:	
Додаткового протоколу між Урядом України та Урядом Республіки Хорватія про внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Хорватія про сприяння та взаємний захист інвестицій	...18
Угоди (у формі обміну нотами) між Кабінетом Міністрів України та Урядом Латвійської Республіки про здійснення оплачуваних видів діяльності членами сімей співробітників дипломатичних представництв, консульських установ	...29
Угоди між Кабінету Міністрів України і Урядом Турецької Республіки про міжнародні комбіновані перевезення	...35
Розгляд проекту Закону «Про електронні довірчі послуги»	...41

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ТРИНАДЦЯТЕ

*Сесійний зал Верховної Ради України
4 жовтня 2017 року, 10 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, шановні народні депутати та гості Верховної Ради! Прошу заходити до залу, займати робочі місця і підготуватися до реєстрації.

Можемо проводити реєстрацію? Будь ласка, займіть робочі місця. Прошу народних депутатів зареєструватися.

У сесійному залі зареєструвалися 349 народних депутатів. Ранкове пленарне засідання Верховної Ради України оголошується відкритим.

Колеги, сьогодні наш план такий. Є п'ять ратифікацій і є загальна їх підтримка. Думаю, ми можемо їх прийняти до перерви.

Ще пропозиція. Зважаючи на те що серед питань завтрашнього розгляду є питання другого читання, які мають велику кількість поправок, пропоную сьогодні розпочати розгляд проекту Закону «Про електронні довірчі послуги», а завершити його завтра. У цьому законопроекті більше 500 поправок. Було б правильним, якби ми змогли сьогодні пройти більшість поправок, а завтра вже вийти на рішення і також розглянути інші питання блоку інформатизації.

Такий план пропонується на сьогодні. Сподіваюся, що ми зможемо щодо питань ратифікації зайняти спільну позицію усім залом. Це міжнародна політика, яка має об'єднувати всіх нас. Прошу під час виступів депутатів ще раз переглянути ці ратифікації, щоб ми змогли вийти на результативне голосування.

А зараз відповідно до статті 25 Регламенту у нас є 30 хвилин для виступів народних депутатів. Прошу всіх, хто хоче взяти участь у виступах, підготуватися до запису. Прошу народних депутатів записатися на виступи.

Мосійчук Ігор Володимирович. Будь ласка.

МОСІЙЧУК І.В., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Я сьогодні хочу говорити про шарікових і чекістів у тужурках, які рядяться в єврооптимістичні рясини і намагаються перекопати суспільство, що не потрібен захист прав людини, не потрібен захист прав підозрюваних, а треба відродити 1917 рік, дати страшенні повноваження прокурорам і обвинуваченню, відродити ту надзвичайну комісію, яка переслідуватиме тих, хто неугодний владі, тих, хто не подобається прокурорам. Це я кажу про поправку мого колеги, товариша і брата Андрія Лозового, на яку так накинулися європопулісти в українському парламенті і громадянському суспільстві. Насправді це, мабуть, чи не єдина поправка в тому, що вчора прийняв український парламент під виглядом судової реформи. Насправді жодної судової реформи не проводилося і не проводиться три роки. Відбувається узурпація судової гілки влади, тиранія прокурорів, які натягли тужурки і, як шарікови в 1917 році, бігають по країні. Відбувається руйнування правової системи, на якій базувалася держава. Насправді ми можемо прийняти тисячу добрих законів і поправок, але якщо ми не змінимо персоналію в рясах, то їх почнуть лінчувати.

Саме тому є позиція фракції Радикальної партії Олега Ляшка, яку ми три роки намагаємося довести до колег у парламенті, про те, що необхідно звільнити 100 відсотків суддів. Вдумайтеся, що відбувається: 90 відсотків суддів, які судили учасників Революції Гідності, далі відправляють правосуддя. Двоє суддів, які засудили Генерального прокурора Луценка, зараз пройшли до нового складу Верховного Суду. А ви говорите про якийсь правосуддя, про якийсь єврооптимізм. Ви чекісти в тужурках і перетворюєте країну на більшовицьку УРСР, а ми не дамо вам цього зробити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Євтушок передає Сергію Соболеву. Будь ласка.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги, думаю, що про те, як

зараз намагаються відмиватися від того бруду, який вони внесли до Кримінального, Цивільного процесуального та інших кодексів, ще історія розкаже.

Але я зараз розкажу, що сталося. Давайте по прізвищах і по поправках. Ви пам'ятаєте, скільки тут сліз пролили щодо того, що треба конфіскувати майно Януковича і його банди, як нам нав'язували тут закон про спецконфіскацію, як кричали, що це треба негайно прийняти. Ми це зробили в цивільний спосіб, як це рекомендувала Європейська комісія і Європейський суд з прав людини. Ми ввели принцип цивільної конфіскації награвованого майна. І вчора «Опозиційний блок» поправкою пана Долженкова вивів з-під відповідальності всіх співучасників злочинів Януковича.

Як він це зробив? Дуже просто. Тепер відповідно до Цивільного процесуального кодексу так звані пов'язані і треті особи не підпадають під конфіскацію, тому все, що пан Янукович і його банда переписали на інших осіб, тепер не може бути конфісковане. І за це голосує фракція «Народний фронт», яка стільки кричала про спецконфіскацію, за це голосує фракція «Блок Петра Порошенка», яка стільки розказувала про спецконфіскацію, і за це голосує «Опозиційний блок» разом з двома групами бувших регіоналів. Коло замкнулося. Чи не це було змовою, на підставі якої тепер виводять десятки злочинців, які займалися авантюрами, аферами і крадіжками державного майна за Януковича?

Але це ще не все. Після вчорашнього рішення щодо кодексів ми отримали ситуацію, коли паралізовані всі органи, які займаються слідством. Без створення Державного бюро розслідувань тепер ані органи Міністерства внутрішніх справ, ані органи СБУ, ані органи прокуратури, ані органи НАБУ не мають права продовжувати розслідування по справах, якщо ці справи не були розслідувані протягом двох місяців. Ми фактично отримали ситуацію, коли від відповідальності будуть звільнені всі: і ті, які розстрілювали людей на Майдані, і ті, які крали мільярдами кошти. Ось що прийнято в цих кодексах. Думаю, що все буде відомо вже одразу, буквально в перший місяць, і ви зрозумієте, що наголосували, яка це судова реформа.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Валерій Пацкан передає слово для виступу народному депутату Солов'ю. Будь ласка.

СОЛОВЕЙ Ю.І., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики (одномандатний виборчий округ № 89, Івано-Франківська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Виборчий округ № 89, Гуцульщина і Покуття. Шановні колеги, я хотів би подякувати кожному народному депутату, які вчора підтримали пенсійну реформу, оскільки вважаю, що в пенсійній реформі ми прийняли ряд важливих норм, які, по-перше, відновлюють соціальну справедливість, по-друге, – дають можливість нашим українським пенсіонерам отримати хоча б невелике підвищення до пенсії. По-справжньому реформаторська річ, що, вважаю, дає можливість говорити про те, що вчора проголосований документ є, дійсно, реформою, це те, що український парламент врахував поправку 1580 понад 60 народних депутатів щодо запровадження з 1 січня 2019 року обов'язкового перерахування страхових внесків до накопичувальної системи пенсійного страхування. Я хочу сказати, що запровадження цієї системи є однією з ключових соціально-економічних реформ, яка відбудеться в нашій країні.

Хочу зауважити, що поряд з тим, що майбутній український пенсіонер отримає постійну інформацію про те, який розмір його пенсійних відрахувань, який за цими пенсійними відрахуваннями є інвестиційний дохід, поряд з тим, що майбутній український пенсіонер буде розуміти, що кошти на його пенсійному рахунку не пропадають, а у випадку дочасної смерті можуть бути успадковані, хочу сказати, що кошти пенсіонерів – це кошти, які працюватимуть в українській економіці, і саме кошти недержавних пенсійних фондів – це основні кошти, які є ключовими, інвестиційними коштами в Українській державі. За нашими підрахунками, починаючи з 1 січня 2019 року, коли запрацює накопичувальна пенсійна система, за наступні 10 років в українську економіку надійде близько 1 трильйона гривень. Це в рази більше всіх коштів, які Україна позичає від Міжнародного валютного фонду та Світового банку.

Зважаючи на це, я звертаюся до українського уряду, до українського парламенту якнайшвидше внести до парламенту законопроект [№ 6677](#) співавторства понад 60 народних депутатів, який чітко регламентує і встановлює порядок введення обов'язкової накопичувальної системи. Бо не лише я, а більшість колег народних депутатів вважають, що саме ця реформа буде ключовим драйвером економічних реформ в Україні на найближчі десятиліття.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Галасюк Віктор Валерійович передає слово Олегу Валерійовичу Ляшку. Будь ласка, пане Олеже.

ЛЯШКО О.В., член Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Шановні українці! Вчорашнє рішення парламенту щодо пенсійної реформи – це надзвичайно важливе рішення. Я дуже задоволений, що завдяки поправкам, завдяки наполегливій боротьбі нашої команди нам вдалося досягти тих результатів, яких не було за 26 років незалежності в питанні пенсійного забезпечення.

Перше. Це виконання статті 46 Конституції, коли соціальні виплати, пенсії не можуть бути нижчими за прожитковий мінімум. Віднині незалежно від того, скільки в тебе стажу, чи соціальна допомога, чи ти інвалід, чи інші категорії громадян, нижче прожиткового мінімуму виплата не буде. В Україні отримували 949 гривень пенсії 1,5 мільйона людей. Завдяки нашій боротьбі тепер буде мінімум 1 тисяча 450 гривень. Це суттєве розв'язання проблеми для мільйонів людей, які отримують копійчані пенсії.

Друге – зрівнялівка, яка добиває кожну людину. На кожній зустрічі мені кажуть: ну, що це таке, я працював, хтось не працював – однаково отримуємо пенсію. Чому за рахунок внесків людини, яка все життя сплачувала їх до Пенсійного фонду, виплачують пенсію тому, хто нічого не робив?

Для нас ключовим є скасувати зрівнялівку, щоб пенсія платилася залежно від стажу і умов роботи. Коли уряд вніс проект пенсійної реформи, 9 мільйонів пенсіонерів мали отримати перерахунок. Завдяки нашим поправкам 10,5 мільйона пенсіонерів отримають підвищення пенсій. Розв'язується головна проблема – усувається зрівнялівка, щоб пенсія платилася залежно від стажу і умов роботи.

Третє – ключове. Майже у 150 тисяч жінок, які вийшли на пенсію у 55 років, 30 відсотків пенсії забирали, – ми зняли цю проблему. Тепер усі українські жінки отримуватимуть свою пенсію в повному розмірі.

Четверте. Зарахування років навчання у вузах до страхового стажу, який дає право на отримання пенсії. Має відбутися перерахунок пенсій військовослужбовцям, чорнобильцям. Прокурори,

судді, чиновники – скасовані всі спецзакони, які кожний для себе писав. Тепер усі повинні отримувати пенсію за одним законом залежно від стажу і умов роботи.

Насамкінець. Для того щоб були нормальні пенсії, треба хороші зарплати. Ми боремося за підвищення заробітних плат, щоб вони були легальні, щоб платилися чесно, щоб був запис у трудовій книжці, щоб людина не батракувала за «похлебку», а потім виходила на пенсію і отримувала копійчані доплати. Ми за те, що були високі пенсії і заробітна плата.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Артюшенко передає слово для виступу Гончаренку. Будь ласка, увімкніть мікрофон.

ГОНЧАРЕНКО О.О., секретар Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Дякую. Шановні колеги, хочу привітати всіх українців і нас із тим, що вчора ми прийняли дві надзвичайно важливі реформи: судову та пенсійну. Нам усім казали, що Верховна Рада недієздатна, що вона не здатна приймати рішення. За один місяць, незважаючи на шалений саботаж, ми прийняли три важливі реформи: освітню, судову, пенсійну.

Щодо пенсійної реформи. Зараз тут поширюються неймовірні міфи. Як таке можна вигадати?

Перше. Нехай кожен громадянин України нас почує: відбудеться перерахунок уже в жовтні, і в жовтні українські пенсіонери отримають підвищені пенсії.

Друге. Жодна людина в результаті проведення реформи не буде отримувати менше.

Третє. 10 мільйонів українців отримуватимуть більше.

Четверте. Після осучаснення пенсій 5 мільйонів 200 тисяч українців почнуть отримувати в середньому на 500-700 гривень більше, ніж до цього моменту.

П'яте. Скасовується податок на працюючих пенсіонерів.

Я перелічив вам усі п'ять пунктів. Скажіть, будь ласка, як можна бути проти цього? Але ми побачили, що в нас об'єдналися дві фракції – «Батьківщина» і «Опозиційний блок» – і не проголосували за цю надзвичайно важливу реформу.

Цілий місяць у Верховній Раді відбувався саботаж, коли шляхом подачі тисяч поправок штучно блокувався розгляд питання пенсійної реформи. А поправки були абсолютно...

Чому саботаж? Хочу нагадати, що слово «саботаж» походить від французького «*sabot*» – дерев'яний черевик. Це коли працівники у XVIII столітті вставляли дерев'яні черевики у механізм ткацького верстата, щоб зламати його. Так і зараз представники частини нашої опозиції використали свої «дерев'яні» поправки для того, щоб вставити їх у законотворчий механізм Верховної Ради і зламати його.

Чому я кажу «дерев'яні» поправки? Подивіться: слово «явка» замінити словом «прибуття», «неявка» – «неприбуття», «скріплювати» – «стверджувати», слово «закріплювати» замінити словом «стверджувати» і таке інше. Вибачте, це що, Верховна Рада чи філологічний гурток початківців? А ми бачили, коли Верховна Рада цілий місяць займалася цією дурнею, замість того щоб перейти до пенсійної реформи.

Але нічого це не дало. Ми об'єдналися і прийняли надзвичайно важливу реформу. Дякую всім, хто за неї голосував. Дякую уряду, Президенту. Я впевнений, що разом ми, дійсно, зробимо Україну сильною і процвітаючою. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кужель Олександра Володимирівна передає слово народному депутату Івану Крульку.

КРУЛЬКО І.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Ми щойно чули, як той, хто нещодавно ратував за «руський мир», тепер так відстоює судову реформу. Йому байдуже, якою мовою це буде, які там терміни, це не має значення, бо «руський мир» назавжди. Правда ж?

29 вересня Президент підписав Указ про створення в Україні Вищого суду з питань інтелектуальної власності. Два спеціальні суди, які створюються за Законом «Про судоустрій і статус суддів»: Вищий суд з питань інтелектуальної власності і Вищий антикорупційний суд. Так ось, про Вищий антикорупційний суд питання не стоїть. Це питання заблоковано в парламенті. Законопроект, який внесли ряд народних

депутатів, і я є його співавтором, не розглядається в сесійній залі, тому що може статися унікальна річ – раптом оберуть суддів Вищого антикорупційного суду за чесним конкурсом, і ці судді не будуть підконтрольні Банковій. Ось у чому головна проблема, ось чому не ставлять на голосування проект закону про Вищий антикорупційний суд, а такий закон саме і мав би розв’язувати головну проблему. Ті, які вчинили злочини у сфері корупції, мають відповідати перед законом, а не уникати відповідальності.

Хоча знаєте, шановні колеги, і головне, українці, після вчорашньої судової реформи я вже і не знаю, чи треба взагалі цій країні Вищий антикорупційний суд. Може, після поправки 109, відповідно до якої кожен корупціонер може уникнути відповідальності за строком давності, якщо за два місяці не пред’явили підозри, і не треба нам ніяких судів? Бо що можна зробити? Можна, наприклад, направити справу для проведення експертизи до КНДІСЕ, яка єдина робитиме експертизу, що триватиме роками, справу закриють – корупціонер уникне відповідальності. Але найважливіше і найцінніше, що було зроблено: відповідно до Кримінального, Кримінального процесуального кодексів і Конституції, якщо полегшуються умови для тих осіб, які підлягають переслідуванню, то ця норма матиме зворотну дію в часі. Таким чином, той закон щодо судової реформи, який ви прийняли, звільнить від відповідальності всіх злочинців режиму Януковича, усіх тих, хто вбивав українців на Майдані. Ось що ви зробили своєю поправкою 109 – фактично звільнили від відповідальності всіх злочинців режиму Януковича, і це був зговір з «Опоблоком», який саме заради цього й голосував за цю судову реформу.

Хочу сказати, що вчора відбувся страшенний злочин проти пам’яті всіх тих, хто загинув на Майдані. Тому єдине, що я можу попросити Президента України: заветуйте цей закон і верніть його до парламенту.

Дякую.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
СИРОЇД О.І.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошую до слова народного депутата Кота.

КІТ А.Б., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (одномандатний виборчий округ № 126, Львівська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні народні депутати! Хочу звернути вашу увагу на те, що минулого року Верховна Рада прийняла Закон «Про Державний бюджет України на 2017 рік», у якому видатки на розвиток агропромислового комплексу становили не менше 1 відсотка від валового внутрішнього продукту. Це вперше було зроблено за багато десятків років. Сумарно ми виділили на фінансування галузі агропромислового комплексу понад 6 мільярдів гривень. Ми визначили пріоритети розвитку агропромислового комплексу, а саме: фермерства, кооперації, малого та середнього бізнесу. Більше того, ми навіть спромоглися на цей рік визначити обмеження щодо використання коштів однією юридичною особою від режиму дотацій української економіки.

Шановні мої, але на виході ми отримали те, що цього року понад третину бюджету реверсної дотації (а це третина бюджету, яку було спрямовано на розвиток агропромислового комплексу) отримали два підприємства, які фактично є монополістами на ринку куря тини в Україні. Замість того щоб у цьому році отримати здешевлення української продукції для наших малозабезпечених громадян, ми отримали здорожчання (вдумайтеся, здорожчання!) курятини на 40 відсотків. Це означає, що ми декларуємо підвищення пенсії на 20 відсотків, а «завдяки» нашим шановним монополістам підняли вартість споживчого кошика для простого пенсіонера на 40 відсотків. Що ми робимо?!

Я закликаю всіх не допустити цього року знову перекручування і наживання монополістів на державних дотаціях, які ми вибили для того, щоб розвивати наше село, а не для того, щоб набивати кишені людей, які нічого не потребують.

Ми дуже багато говоримо про європейський вибір, про європейську практику. Так ось, хочу звернути увагу всіх на те, що в жодній країні світу немає такого підприємства, яке отримує бюджетну дотацію в розмірі 80 мільйонів доларів, я повторюю, в жодній країні світу.

Якщо візьмемо Польщу, то підприємства, які володіють інструментами фінансового ринку (ІРО), взагалі не мають права брати навіть участі в освоєнні державних дотацій.

Тому я закликаю зараз внести відповідні поправки до бюджету України, до Бюджетного кодексу і не допустити розпилювання чи фінансування галузей, які фактично наживаються на наших простих споживачах. Ми повинні це зробити і більше не повертатися ніколи.

Далі. Ми повинні стимулювати розвиток власної харчової галузі не лише за рахунок дотацій, а й за рахунок світової практики, яка означає такі прості речі, як зменшення ПДВ для внутрішньої переробки в галузі. Це знову-таки...

ГОЛОВУЮЧА. 10 секунд.

КІТ А.Б. Уся Європа прямує таким шляхом. Це єдиний шлях, який унеможлиблює вивозити продукцію на експорт, а залишати її в країні. Не допустимо наживи монополістів...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошую до слова народного депутата Немировського.

НЕМИРОВСЬКИЙ А.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Доброго дня, шановні колеги! Сьогодні у Всесвітній день захисту тварин хочеться привітати всю зоозахисну спільноту з цим святом.

Вітаю всіх колег з тим, що ми прийняли закон про гуманне ставлення до тварин. Але на сьогодні цей закон не діє за фактом, так як правоохоронні органи не реєструють за заявками організацій, громадян порушень у справі поводження з тваринами.

Хочу також звернути увагу зоозахисників, що сьогодні ми викладемо у *Facebook* всі їхні побажання, те, що вони пропонували під час розгляду даного законопроекту. Тому прошу спілкуватися і до кінця тижня ми подамо ряд проектів законів щодо регулювання у сфері захисту тварин, різноманіття і таке інше.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошую до слова народного депутата Купрія.

КУПРІЙ В.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 29, Дніпропетровська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги, я хотів би сьогодні привітати «Блок Петра Порошенка» і особисто Руслана Князевича з ухваленням так званої судової реформи. Не дочекавшись підпису Президента під законом, який учора був прийнятий, деякі судді почали виконувати його і захищати нас від корупціонерів.

Нещодавно суддя Солом'янського суду міста Києва виніс рішення, яким зобов'язав детективів НАБУ розпочати розслідування проти Петра Олексійовича Порошенка. Я нагадаю вам так звані схеми, за якими він шахрайським шляхом захопив земельні ділянки в Царському селі в місті Києві, ввівши в житлово-будівельний кооператив вище керівництво Кондитерської корпорації «Roshen». Це події десятирічної давнини, але дуже цікава ситуація, зараз відбувається розслідування.

Як я зумовив прийняття цього рішення? Я показав судді подання Генерального прокурора на зняття недоторканності і притягнення до кримінальної відповідальності, арешт Михайла Добкіна. Це аналогічне стовідсоткове подання, яке спрацювало, і суддя змушений зараз розслідувати справи і Порошенка. Проте, розібравшись у ситуації з відсутністю правосуддя в Україні, хочу сказати, що найбільша проблема не в судах, а, вважаю, у прокуратурі. На волі Штепа, Лавринович і багато корупціонерів. Таке рішення приймається лише тоді, коли є змова з прокурорами, коли відбувається чистої води «договорняк». Чому? Тому що проти судді, який виніс завідома неправосудне рішення, можна відкрити кримінальне провадження за статтею 375, можна прокурору подати скаргу до Вищої кваліфікаційної комісії або Вищої ради правосуддя. Цього не робиться. Жодного провадження ми не знаємо взагалі. Тому це, однозначно, домовленість: або за гроші (корупціонер поділився), або хтось подзвонив в Адміністрацію Президента Порошенка (можливо, навіть від Путіна чи з «ЛНР», «ДНР»), і відпускають сепаратистів на волю.

Більше того, прокуратура не займається взагалі тим, щоб ліквідувати злочинність. Ви знаєте, які зараз проблеми в партії УКРОП: вбивають членів нашої партії, вибухають автомобілі, переслідують, фальшують кримінальні справи. А вони суто займаються тим, що

виконують замовлення Банкової, і це, однозначно, жодним чином не впливає на репутацію держави Україна.

Вважаю, що відповідальність за ситуацію в країні щодо злочинності, за те, що всі справи щодо зняття недоторканності з народних депутатів розвалюються, несе особисто Генеральний прокурор України Юрій Віталійович Луценко. Він має одуматися і почати працювати, або ми повинні прийняти рішення стосовно його відставки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошую до слова народного депутата Балицького.

БАЛИЦЬКИЙ Є.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи (одномандатний виборчий округ № 80, Запорізька область, самовисуванець). Дорогие друзья! В Запорожской области произошла экологическая катастрофа. Об этом сегодня не говорят, к сожалению, по телевизору, особенно, если речь идет о том, что губернатор к этому напрямую причастен. Посмотрите, в каком состоянии сейчас находится промоина: погибли миллионы тонн малька, миллионы тонн рыбы, которая могла бы в бюджет нашей страны дать сотни миллионов гривен. На ПЗФ не выделяются сегодня деньги.

Я год тому назад говорил с этой трибуны о том, что нужны деньги для того, чтобы можно было бы хотя частично расчищать промоину, соединяющую Молочный лиман с Азовским морем. К сожалению, денег не было выделено.

Сегодня тоже самое: в бюджете нет ни копейки на то, чтобы выделить на ПЗФ и на работы. Только есть деньги на зарплаты. Мы с таким положением никогда не спасем...

ГОЛОВУЮЧА. Вибачте. Прошу вимкнути мікрофон.

Шановний доповідачу, прошу вас у стінах українського парламенту виступати державною мовою. Будь ласка, продовжуйте українською мовою.

БАЛИЦЬКИЙ Є.В. Я не говорю о политике. Речь идет о регионе в целом. Что вы делаете? Неужели вам это безразлично?

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, вимкніть мікрофон.

Шановний доповідачу, я ще раз повторюю, ви у стінах українського парламенту. Дякую.

Прошу до слова народного депутата Спориша.

СПОРИШ І.Д., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні народні депутати! Шановна головуюча! Я виступатиму українською мовою і, думаю, це сприймуть парламент і народ України.

Але хочеться звернутися до народу України. Дійсно, реформи, які нами прийняті, це позитив, який рано чи пізно повинен бути. Дуже приємно, що все-таки всі, хто голосував за дані реформи, показали народу України, що сьогодні парламент діє, і це найголовніше. Вважаю, що ми повинні проводити реформи, навіть якщо вони не такі, які повинні на сьогодні бути і які нам хотілося б бачити, але все-таки якісь кроки ми повинні робити, щоб покращити життя українського народу. Ми показали хороший результат. За місяць роботи сьомої сесії Верховної Ради України восьмого скликання ми прийняли три значущі реформи – освітню, судову та пенсійну.

Але такий темп повинен стати правилом, а не винятком. Уже найближчим часом ми мусимо розглянути, доопрацювати і затвердити медичну реформу – це проект закону [№ 6327](#). Нагадаю, що медична реформа передбачає нову форму фінансування системи охорони здоров'я. Гроші надаватимуться з бюджету на медичну послугу, а не на підтримку ліжко-місць. Громадяни зможуть безперешкодно обирати лікарню і лікаря, що задовольняє їхнім потребам. Це створить конкуренцію, підвищить мотивацію медика для професійного зростання. Більше пацієнтів – більше грошей, що дасть можливість підвищити заробітну плату висококваліфікованих лікарів. Такий підхід сприятиме зміцненню іміджу професії лікаря та допоможе змінити обличчя української системи охорони здоров'я.

При цьому Верховна Рада вже отримала проект бюджету на 2018 рік, перед його остаточним ухваленням необхідно виділити кошти для реалізації медичної реформи вже з 1 січня 2018 року, а цього не можна зробити без прийняття законопроекту № 6327. Наголошую, що тривалість життя українців на 10 років менша, ніж пересічного європейця. Тому, думаю, ми повинні перейти до розгляду цієї реформи і зробити все можливе, щоб даний законопроект був прийнятий Верховною Радою.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Будь ласка, запрошую до слова народного депутата Пастуха. Народний депутат Березюк, прошу.

БЕРЕЗЮК О.Р., *член Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»).* Вельмишановні пані та панове! Учора Рада, а правильніше ті злочинці, які руйнували Українську державу протягом 15 років, разом з БПП і «Опозиційним блоком» зруйнували Україну без ворога, зруйнували українську судову систему. Людина народжується з правом на свободу і справедливий суд, людина довіряє державі лише тоді, коли впевнена, що суддя справедливий, незалежний, що він буде захищений. Людина лише тоді довіряє державі, коли розуміє, що має інструменти для захисту себе в суді і слідстві. Учора ви це все зруйнували. Сьогодні українська людина безпомічна перед машиною тоталітаризму. Сьогодні не треба війни, вона вже вчора сталася. Ви сидите і нічого навіть про це не говорите.

Незалежних суддів в Україні немає і скоро не буде, тому що вибори до Верховного Суду це показують. Учора ви, зруйнувавши досудове слідство, виправдовуєте без суду і слідства людей, які вбивали українських хлопців на фронті, які вбивали українських хлопців Небесної Сотні на Майдані. Ви виправдовуєте тих, за кого з таким апломбом голосували тут, позбавляючи недоторканності. Ви виправдовуєте всіх тих, кого хотіли посади всі чотири генеральні прокурори після Майдану. Війни не треба, вона вчора закінчилася на користь

ворога. Президент не має права підписати закону. Голова Верховної Ради не має права підписати закону, його треба внести сюди і виправити цю помилку. Бо якщо цього не станеться і справедливого суду не буде в Україні, справедливого слідства і інструменту захисту не буде, тоді буде страшна річ, яка зруйнує інституційну державу. Буде самосуд, і ви є причиною цієї руйнації.

Сьогодні, об'єднавшись з БПП і «Опозиційним блоком», ви руйнуєте місто у країні – Миколаїв. Коли миколаївці обрали собі мера, а ви, користуючись корупційними стосунками, руйнуєте цю самоврядну інституцію. Це ви руйнатори Української держави, і не кажіть після цього слів «Слава Україні!».

Слава Україні!

Веде засідання Голова Верховної Ради України

ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, час, відведений для виступів, завершено. До президії надійшла заява про перерву від двох фракцій – Радикальної партії та «Об'єднання «Самопоміч». Вони хочуть замінити перерву на виступ. Тому надаю слово для виступу Галасюку.

Колеги, через кілька хвилин ми переходимо до питань порядку денного, до ратифікації.

Прошу секретаріат Верховної Ради і голів фракцій запросити всіх народних депутатів до залу.

Будь ласка, пане Вікторе, – 3 хвилини.

ГАЛАСЮК В.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Дякую. Шановний Андрію Володимировичу! Шановні колеги! Шановні українці! Учора парламент прийняв дуже важливе державницьке рішення, завдяки якому 10,5 мільйона українців отримають підвищення пенсій і соціальних допомог. Це наша плата тим людям, нашим дідусям і бабусям, які будували ту країну, в якій ми сьогодні живемо. І це лише перший крок.

Наступний крок, який ми зобов'язані зробити, – з 2018 року підвищити мінімальну заробітну плату до 5 тисяч гривень. Для цього є

можливості. Це треба робити, щоб розвивалася економіка і щоб люди могли жити достойно. Для того щоб це зробити, треба, щоб промисловість запрацювала на повну потужність, потрібно запустити двигун української економіки – українську промисловість.

Тому наша команда, фракція Радикальної партії, запропонувала промисловий пакет реформ. Це комплекс пріоритетних законодавчих ініціатив, які дадуть можливість зрушити з місця розвиток української промисловості і вийти на європейську орбіту розвитку економіки.

Подивіться, будь ласка, на цей графік.

(Демонстрація слайду).

Перше. Безкоштовне приєднання до інженерних мереж. Зупинити грабунок інвесторів монополістами, який на сьогодні існує в Україні. Коли будується новий завод, новий великий аграрний комплекс тощо, треба платити хабарі, інвестору будувати об'єкти за свої кошти, потім дарувати монополісту. Ми покладемо цьому край. Монополіст компенсує видатки інвестору, понесені на створення цього об'єкта. Безкоштовне під'єднання до мереж є у США, в Ізраїлі. Ми хочемо зробити так само в Україні, щоб залучати інвестиції.

Сьогодні в парламенті буде зареєстрований законопроект «Купуй українське, плати українцям». Його ініціатором є наша команда Радикальної партії, але він підтриманий всіма фракціями і групами українського парламенту. Ми дуже вдячні нашим колегам. Для того щоб українські виробники вигравали тендери на державні закупівлі у своїй власній країні, для того щоб не імпортувати непотріб купувати, а давати українцям роботу, зарплату, завантажувати заводи, треба змінити формулу державних закупівель. Щоб не лише визначали ціну, а й локалізацію, тобто використання українських ресурсів. Це дуже важливо.

Третє. Це доступні кредити. Ми в цьому залі прийняли закон про створення Експортно-кредитного агентства. Уряд має його створити вже протягом найближчих кількох місяців. Прем'єр-міністр Гройсман особисто пообіцяв, що це буде зроблено найближчим часом.

Четверте. Інвестиційні стимули для створення нових виробництв, індустріальні парки та скасування імпортного мита на виробниче обладнання в Україні. Це дасть можливість нам конкурувати з Туреччиною, Польщею, Словаччиною, створювати у країні виробництво і робочі місця.

П'яте – це валютна дерегуляція. Щоб зняти штучні обмеження Нацбанку, щоб валюта заходила в Україну і економіка працювала на людей, і ми підвищували зарплати і пенсії, регулярно...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, переходимо до питань порядку денного. Я прошу всіх зайти до залу і зайняти робочі місця. У нас п'ять законопроектів щодо ратифікації. Звертаюся з проханням розглянути їх за скороченою процедурою. Сподіваюся на розуміння залу і на те, що ми зможемо пройти...

Шановні колеги і колежанки народні депутати, не виходьте із залу! Я прошу зайти до залу, зайняти робочі місця і підготуватися до голосування.

Першим у порядку денному стоїть проект Закону «Про ратифікацію Додаткового протоколу між Урядом України та Урядом Республіки Хорватія про внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Хорватія про сприяння та взаємний захист інвестицій» ([№ 0149](#)).

Звертаюся до залу з проханням підтримати розгляд за скороченою процедурою. Прошу всіх зайняти робочі місця і підтримати цю пропозицію, колеги.

Будь ласка, голосуємо.

«За» – 125.

Не всі встигли. Я почекаю ще хвилину. Будь ласка, запросіть депутатів до залу.

Колеги, питання ратифікації – це питання нашого міжнародного авторитету, і ми тут повинні діяти разом. Прошу мобілізуватися і підтримати цю пропозицію. Прошу зайти до залу і підготуватися до голосування.

Прошу показати по фракціях і групах, як голосували.

«Блок Петра Порошенка» – 51. Треба мобілізуватися! 51, Іро! «Народний фронт» – 44, «Опозиційний блок» – 0, «Самопоміч» – 9, Радикальної партії – 10, «Батьківщина» – 1, «Воля народу» – 1, «Партія «Відродження» – 2, позафракційні – 7.

Колеги, мобілізуємося (*Шум у залі*).

Іване, давайте зберемося. Кожного разу так починалося, і ми знаходили голоси. Ми маємо лишати п'ятницю робочою.

Мобілізуймося, друзі! Прошу всіх ще раз підтримати пропозицію розгляду проекту закону № 0149 за скороченою процедурою. Голосуємо.

«За» – 156.

Рішення прийнято.

Запрошую до доповіді першого заступника міністра економічного розвитку і торгівлі Нефьодова Максима Євгеновича.

Колеги, прошу всіх запрошувати до залу, щоб ми не поставили під ризик жодної ратифікації. Прошу голів фракцій максимально мобілізувати людей.

Пане Максиме, доповідайте, будь ласка.

НЕФЬОДОВ М.Є., *перший заступник міністра економічного розвитку і торгівлі України.* Шановні колеги! Представлений законопроект передбачає ратифікацію Додаткового протоколу до українсько-хорватської інвестиційної угоди, вчиненої 15 грудня 1997 року.

Внесення зазначених змін полягає, по-перше, у вдосконаленні положень щодо надання національного режиму та режиму найбільшого сприяння в частині непоширення преференцій або привілеїв до інвестицій та інвесторів на підставі будь-якої іншої міжнародної угоди або домовленості, по-друге, розширення засобів регулювання інвестиційних спорів, додану можливість звернення інвестора до національних судів та національних комерційних арбітражних установ, по-третє, запровадження можливості застосування заходів в інтересах безпеки держави, включаючи митні економічні та валютні обмеження, по-четверте, введення обмеження щодо поширення дії угоди на інвесторів, які мають громадянство недоговорної держави.

Під час ратифікації Додаткового протоколу також пропонується висловити заяву, що дія Угоди про сприяння та взаємний захист інвестицій не поширюється на Автономну Республіку Крим та Севастополь до відновлення юрисдикції над ними. А враховуючи наявність збройної агресії на територіях окремих районів Донецької та Луганської областей, уряд України не гарантує повного та ефективного захисту інвестицій на цих територіях. Така заява дасть можливість уникнути можливих інвестиційних спорів, а також інформуватиме хорватську сторону щодо правового режиму, діючого на цих територіях.

Шановні народні депутати, оскільки прийняття законопроекту сприятиме посиленню інвестиційного співробітництва між двома державами, прошу прийняти його за основу та в цілому. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам за доповідь.

Запрошую до співповіді члена Комітету з питань європейської інтеграції Масоріну Олену Сергіївну. Будь ласка.

МАСОРИНА О.С., член Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Комітет з питань європейської інтеграції на своєму засіданні розглянув проект Закону «Про ратифікацію Додаткового протоколу між Урядом України та Урядом Республіки Хорватія про внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Хорватія про сприяння та взаємний захист інвестицій».

Ратифікація дасть можливість реалізувати положення додаткового протоколу щодо надання інвесторам обох держав режиму найбільшого сприяння та національного режиму, процедури регулювання інвестиційних спорів, а також уможливить уникнути можливих інвестиційних позовів, пов'язаних із частинами території України: Автономної Республіки Крим, міста Севастополя та окремих районів Донецької та Луганської областей до відновлення над ними юрисдикції України.

Комітет ухвалив рішення ратифікувати даний протокол. Таке рішення узгоджується з висновком Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України. Прошу підтримати.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу провести запис: два – за, два – проти.

Народний депутат Купрієнко передає слово для виступу Олегу Валерійовичу Ляшку.

ЛЯШКО О.В. Шановні колеги! Ми розглядаємо ратифікацію Угоди про залучення інвестицій з Хорватії. Наша фракція, безумовно,

підтримає цей законопроект. Це супер, коли до України є можливість залучати зовнішні, закордонні інвестиції.

Але ключовим для розвитку нашої країни є внутрішні інвестиції. Якщо не буде власного виробництва, якщо українці будуть без роботи, без зарплати, без можливості годувати свої сім'ї, жодні закордонні інвестиції нам не допоможуть. Подивіться економіку Сполучених Штатів Америки, подивіться економіку Європейського Союзу, Японії – у них ставка на власного національного виробника.

Наша команда пропонує: досить побиратися по всьому світу, досить позичати, досить жебракувати, треба самим заробляти. Тому я хочу ще раз сказати, що команда Радикальної партії дякує всім іншим депутатам від різних фракцій, які підтримали наш законопроект.

Історичний законопроект, який ми хочемо зареєструвати в нашому парламенті, називається: «Купуй українське, плати українцям». Мета законопроекту єдина – робочі місця для українців, відновлення національної економіки, модернізація основних фондів, які, на жаль, застарілі, підвищення зарплат, доходів українців, збільшення експортного потенціалу рідної країни, валютної виручки. Ось що означає «Купуй українське, плати українцям».

Коли будемо купувати, виробляти українські товари, коли платитимемо заробітну плату українцям, коли українці отримуватимуть достойні пенсії, тоді буде багата, потужна, незалежна Україна. Жебраки не потрібні нікому у світі. Хочемо, щоб нас поважав увесь світ – маємо бути сильними. Сильними будемо лише тоді, коли зароблятимемо, коли віритимемо у власні сили, коли купуватимемо українське і платитимемо українцям.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Івченко Вадим Євгенович від фракції «Батьківщина» передає слово Сергію Соболеву.

СОБОЛЄВ С.В. Ця угода є хорошим прикладом країни, яка за 10 років реальних реформ, а не того, що імітує український парламент, змогла стати членом Європейського Союзу і членом НАТО. Країна, яка не йшла ні на які угоди з агресором, а мобілізувала всі свої сили і змогла довести, що лише сильна нація може відстоювати свої національні інтереси. Це країна, в якій суди діють не за принципом, що

сказав Президент країни чи уряд, а за принципом верховенства права. Думаю, що ратифікація цієї угоди буде зайвим прикладом того, як треба проводити реформи і реформувати судову систему. Бо в Хорватії навіть у страшному сні підприємці не можуть уявити, щоб інвестиції, які заходили б з інших країн, заарештовувалися на догоду олігархам цієї країни, бо їх немає в природі. Саме тому наша фракція голосуватиме за ратифікацію цієї угоди. Вважаю, що приклад Хорватії для нас – це один з тих прикладів, де реальні реформи дають реальний прогрес і реальний поступ майбутнього країни. Прошу підтримати цю ратифікацію.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, через 3-4 хвилини відбудеться голосування. Прошу повідомити народним депутатам, щоб вони зайшли до залу і зайняли робочі місця. Прошу голів фракцій максимально запросити депутатів до залу.

Спориш Іван Дмитрович, «Блок Петра Порошенка». Будь ласка.

СПОРИШ І.Д. Щодо такого важливого питання прошу передати слово Тарасу Юрику.

ЮРИК Т.З., член Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 165, Тернопільська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Фракція «Блок Петра Порошенка» підтримуватиме дану ратифікацію. Вона спрямована на оновлення договору між Україною та Хорватією у сфері захисту інвестицій. Зокрема, у договорі буде чітко виписано термін «вільно конвертована валюта», що значно спростить інвестування та використання коштів між державами.

Важливим доповненням також є термін «без затримки», що юридично закріпить необхідність швидкого вирішення питань у двосторонніх інвестиційних відносинах.

Крім того, доповнення до договору передбачають внесення окупованих частин Луганської та Донецької областей, а також Криму до території, на яких тимчасово не діятиме даний документ.

Важливим доповненням в оновленій редакції стануть статті про режим найбільшого сприяння та нові правила вирішення спорів. Це дасть можливість захистити іноземного інвестора в Україні, що значно підвищить імідж вітчизняного ринку інвестицій для наших хорватських партнерів.

Таким чином, ми продовжуємо поглиблювати тісну економічну співпрацю не лише з Європейським Союзом, а й з його окремими членами. Це пришвидшить інтеграцію української економіки в новій реалії, що допоможе залучити додаткові кошти в нашу країну.

Зважаючи на це, фракція «Блок Петра Порошенка» підтримуватиме дану ратифікацію. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Заключний виступ від фракції «Об'єднання «Самопоміч». Олена Сотник. Будь ласка. Прошу всіх запрошувати до залу.

СОТНИК О.С., секретар Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Дякую. Дійсно, насправді ми показуємо дуже швидке посилення співробітництва з Хорватією. Якщо подивитися на сальдо нашого балансу двосторонніх відносин, ми маємо позитивне зростання на користь України. Більше того, зараз торговельний оборот з Хорватією зріс на 65 відсотків. Тому, однозначно, дана угода лише підсилить це співробітництво. Ми знаємо про достатньо дружнє ставлення до нас і нинішньої влади Хорватії, і Прем'єр-міністра Хорватії. Нагадаю, Андрей Пленкович свій перший офіційний візит здійснив саме до України. Тому будемо дуже сподіватися, що дана додаткова угода розширить можливості для наших інвесторів у Хорватію, а також хорватських інвесторів в Україну.

Проте насправді Україна на сьогодні залишається такою темною плямою для багатьох інвесторів світу, які хотіли б сюди інвестувати, але не можуть, тому що є дві ключові перепони: значна корупція в країні і відсутність ефективною судовою системою. Тому нам треба працювати не лише над окремими угодами, які створювали б додаткові гарантії для окремих інвесторів, а й над системними реформами всередині країни. На превеликий жаль, ми поки що в цьому напрямі абсолютно не рухаємося. І вчорашнє голосування за так звану судову

реформу це показало – ми лише погіршуємо становище як в боротьбі з корупцією, так і в побудові незалежних судів.

Хочу сказати також про те, що мені дуже прикро, що перший заступник міністра економічного розвитку і торгівлі не зазначив і в принципі в цій угоді не йдеться про окуповані території, а просто про агресію на території Луганської та Донецької областей. Ми маємо чітко зазначити, що це є окуповані території і...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, я прошу заходити до залу і підготуватися до голосування. Переконали, що ратифікації й міжнародні угоди, а тим більше ратифікація Додаткового протоколу між Урядом України і Урядом Хорватії має об'єднати зал. Нам просто треба необхідний рівень дисципліни. Прошу підготуватися до голосування.

Отже, можемо голосувати? Прошу мобілізуватися.

Ставлю на голосування пропозицію комітету про прийняття проекту Закону «Про ратифікацію Додаткового протоколу між Урядом України та Урядом Республіки Хорватія про внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Хорватія про сприяння та взаємний захист інвестицій» (№ 0149) в цілому.

Прошу взяти участь в голосуванні і підтримати пропозицію комітету. Колеги, кожен голос має вагу. Голосуємо.

«За» – 194.

Не встигли. Будемо чекати народних депутатів. Прошу запрошувати колег до залу, я поставлю на повернення.

Прошу показати по фракціях і групах.

«Блок Петра Порошенка» – 42, «Народний фронт» – 48, «Опозиційний блок» – 1, «Самопоміч» – 16, Радикальної партії – 12, «Батьківщина» – 11, «Воля народу» – 2, «Партія «Відродження» – 2.

Думаю, просто не всі встигли, не зорієнтувалися. Колеги, тут немає політичних передумов для того, щоб ми не голосували за це. Хорватія є нашим надійним стратегічним партнером. Давайте ми об'єднаємося і підтримаємо повернення до законопроекту. Я звертаюся до всіх фракцій і політичних партій, щоб підготувалися до голосування.

Можемо голосувати? Оксано, а що дасть сигнальне? Отже, ви готові до голосування? Не розпалюйте міжфракційну ворожнечу в залі, депутате Євтушок, треба об'єднуватися. Треба гуртуватися навколо

питань, які роблять всю Україну сильнішою. Не коаліцію чи опозицію, а всю Україну. Колеги, прошу об'єднатися і ще раз проголосувати. Бачу, що ряд депутатів зайшли до залу, дехто ще не на місці...

Ставлю на голосування пропозицію повернутися до проекту закону № 0149. Прошу всіх проголосувати. Руслане, прошу мобілізуватися, кожен голос має вагу. Голосуємо.

«За» – 209.

Є потенціал. Я прошу запросити депутатів до залу. Ми будемо чекати. Думаю, тут ніхто не зацікавлений у тому... Пані, Олено, зробіть інспекційний похід і запросіть всіх до залу. Колеги, ми зачекаємо ще 1-2 хвилини. Я прошу всіх подзвонити тим, кого немає в залі, і запросити до залу. Прошу всіх максимально мобілізуватися. Ми не можемо провалити ратифікації.

Іонова, 1 хвилина. Будь ласка.

ІОНОВА М.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги! Якщо ми говоримо про реформування нашої країни, це і Угода про асоціацію, і дуже важливі ратифікації. Прошу пана спікера нагадати всім народним депутатам, що їхня відповідальність – кожного дня ходити на роботу. Прошу всіх депутатів повернутися з їдальні, з пиття кави. Скільки можна, у нас взагалі немає часу?! (Шум у залі). Ви лише говорите, але нічого не робите. Будь ласка, зайдіть до залу і голосуйте! Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Бурбак, 1 хвилина.

Будь ласка, заходьте до залу.

БУРБАК М.Ю., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю (одномандатний виборчий округ № 204, Чернівецька область, політична партія «Народний фронт»). Шановні колеги, я звертаюся до всіх депутатів, щоб вони згадали, як влітку їздять до Хорватії відпочивати. Думаю, що вони там вдосталь навідпочивалися, щоб зараз працювати в залі. Принаймні два повні робочі дні можна сидіти на робочому місці

і голосувати за такі важливі законопроекти щодо ратифікації з нашими партнерами по західній коаліції.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, колеги, я зараз ще раз поставлю на повернення. Будь ласка, займаємо робочі місця, я бачу, підійшли ряд депутатів.

Ігор Шурма, 1 хвилина, і переходимо до голосування. Будь ласка, прошу заходити до залу.

ШУРМА І.М., член Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Я звертаюся зараз до громадян України, які завжди пильнують за тим, що відбувається в сесійному залі. Хочу нагадати, що фракція «Опозиційний блок» завжди підтримує питання ратифікації, оскільки це стосується іміджу України на міжнародній арені. Але всьому є межа. Як тільки настає середа, до трибуни виходять люди, яким щось затьмарено чи повним місяцем, чи щось інше, і починають шукати ворога в особі «Опозиційного блоку». То я скажу вам словами Ліни Костенко: «Часом мені здається, що існує якийсь мозковий центр, що працює на самоліквідацію цієї держави, навіть не так руками її ворогів, як зусиллями власних тут ідіотів». Якщо ви хочете згрупувати всіх людей тут, у залі, припиніть шукати ворога і консолідуйте зусилля. А ви, коли вам потрібно, бігаєте сюди і просите голосувати, а в іншому разі ви називаєте і тикаєте пальцем.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, колеги, переходимо до голосування.

Прошу всіх зайняти робочі місця. Кожен голос, як ви бачите, має вагу.

Ставлю на голосування пропозицію повернутися до проекту Закону «Про ратифікацію Додаткового протоколу між Урядом України та Урядом Республіки Хорватія про внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Хорватія про сприяння та взаємний захист інвестицій» (№ 0149). Прошу підтримати. Голосуємо.

«За» – 216 (*Шум у залі*).

Ми близькі до прийняття рішення (*Шум у залі*). Ні-ні, колеги, ми добираємо депутатів. Будь ласка, не виходьте із залу. Прошу голів фракцій за тим пильнувати. Колеги, прошу запросити депутатів до залу. Нам не вистачає кілька голосів.

Уже мали слово «Блок Петра Порошенка», «Народний фронт», «Опозиційний блок». Ляшко – 1 хвилина, Сергій Соболєв – 1 хвилина. Поставлю ще раз на повернення, колеги. Я прошу запросити депутатів до залу. Будь ласка.

Я надам усім фракціям висловитися.

ЛЯШКО О.В. Пане Голово! Шановні колеги депутати! Оці голосування, коли ми десять разів не можемо проголосувати Угоду про інвестиції з Хорватією, принижують Україну, не Хорватію. Це принижує нас. Це демонстрація неправильної поведінки перед нашими партнерами.

Я окремо хотів звернути увагу вашої колеги на слова нашого колеги Ігоря Шурми. Він абсолютно правильно сказав, що там, де маємо об'єднуватися заради країни, маємо об'єднуватися для того, щоб приймати закони, які дадуть можливість українцям жити достойно. Тому що немає значення, за кого люди голосують на виборах, це все – українці, і наше завдання – зробити так, щоб вони жили достойно.

Я пропоную об'єднатися, шановний колего Шурма і ваші колеги з «Опозиційного блоку», навколо голосування важливого законопроекту про залучення інвестицій, щоб українські люди мали роботу і зарплату.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Соболєв – 1 хвилина, і переходимо до голосування. Прошу всіх заходити до залу і підготуватися до голосування (*Шум у залі*). Дам репліку.

Сергій Соболєв, 1 хвилина. Будь ласка. Прошу запрошувати всіх депутатів до залу.

СОБОЛЄВ С.В. Шановні колеги, після того як 70 голосів більшості не знаходиться в цьому залі, щоб ратифікувати Угоду з Хорватією, зверніться до «Опоблоку», так як ви це робили вчора. Звертайтеся. У них це добре виходить, вони вже роблять пропозиції. У нас уже не злочинський блок, а, виявляється, це ті, які є спонсорами.

Тому я вас прошу, мобілізуйте людей. Це сором, коли коаліція не може знайти 70 голосів під час таких важливих голосувань.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Репліка Ігоря Шурми – 30 секунд, і голосуємо. Займаємо робочі місця, будь ласка.

ШУРМА І.М. Я дякую Олегу Валерійовичу Ляшку за те, що він відчуває ініціативи від нас щодо об'єднання залу. Але я звертаюся до нього з проханням, тому що сьогодні лише його будуть слухати, бо його голоси тут вирішальні. Зверніться до колег з більшості, яких на початку роботи парламенту мало б бути 300, щоб вони припинили сіяти ворожнечу і шукати ворогів. Бо те, що часто робить коаліція, це ще у стократ гірше, ніж те, коли люди не беруть участі в голосуванні. Припините нас ображати, ми будемо долучатися до голосування...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, прошу всіх зайти до залу і зайняти робочі місця. Ставлю на голосування пропозицію повернутися до голосування за проект Закону «Про ратифікацію Додаткового протоколу між Урядом України та Урядом Республіки Хорватія про внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Хорватія про сприяння та взаємний захист інвестицій» (№ 0149). Уважно голосуємо, кожен голос має вагу. Прошу підтримати. Голосуємо.

«За» – 225.

Не вистачає одного голосу. Бачу, не встигли. Прошу кожного уважно голосувати.

Отже, ставлю на голосування пропозицію повернутися до голосування проекту закону № 0149. Прошу підтримати. Голосуємо за повернення.

«За» – 236.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію комітету про прийняття проекту Закону «Про ратифікацію Додаткового протоколу між Урядом України та Урядом Республіки Хорватія про внесення змін до Угоди між Урядом України та Урядом Республіки Хорватія про сприяння та взаємний захист інвестицій» ([№ 0149](#)) у цілому. Прошу підтримати.

«За» – 238.

Закон прийнято.

Прошу показати по фракціях і групах.

«Блок Петра Порошенка» – 96, «Народний фронт» – 59, «Опозиційний блок» – 8, «Самопоміч» – 19, Радикальної партії – 14, «Батьківщина» – 11, «Воля народу» – 4, «Партія «Відродження» – 4. Це об'єднало зал.

Колеги, ми переходимо до наступного питання щодо ратифікації. Прошу всіх залишатися в залі. У нас попереду ще чотири ратифікації. Прошу під час обговорень не конфліктувати, а навпаки об'єднуватися.

Наступний проект Закону «Про ратифікацію Угоди (у формі обміну нотами) між Кабінетом Міністрів України та Урядом Латвійської Республіки про здійснення оплачуваних видів діяльності членами сімей співробітників дипломатичних представництв, консульських установ» ([№ 0155](#)).

Прошу підтримати розгляд цього законопроекту за скороченою процедурою. Прошу проголосувати.

«За» – 179.

Рішення прийнято.

Запрошую до доповіді заступника міністра закордонних справ Кислицю Сергія Олеговича.

Будь ласка, пане Сергію.

КИСЛИЦЯ С.О., *заступник міністра закордонних справ України.* Доброго ранку, шановний пане Голово, шановні народні депутати! Запропонований законопроект розроблено з метою виконання українською стороною внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання чинності Угодою між Кабінетом Міністрів України та Урядом Латвійської Республіки про здійснення оплачуваних видів діяльності членами сімей співробітників дипломатичних представництв, консульських установ. Дану угоду було укладено 4 квітня 2017 року в місті Ризі. Вона стосується соціально-трудових прав та за принципом взаємності врегульовуватиме питання працевлаштування членів сімей працівників закордонних дипломатичних установ України та Республіки Латвія відповідно до їх законодавства.

Ратифікація угоди сприятиме реалізації права на працю, підтримці рівня кваліфікації та отримання можливості для подальшого професійного розвитку членами сімей співробітників дипломатичних представництв та консульських установ України в Латвійській Республіці та навпаки.

Реалізація угоди не потребує додаткових витрат з державного бюджету. Прошу підтримати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До співдоповіді запрошую голову підкомітету Комітету з питань європейської інтеграції Білозір Оксану Володимирівну.

Пані Оксано, будь ласка.

БІЛОЗІР О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги! Комітет з питань європейської інтеграції на своєму засіданні 5 вересня 2017 року розглянув проект Закону «Про ратифікацію Угоди (у формі обміну нотами) між Кабінетом Міністрів України та Урядом Латвійської Республіки про здійснення оплачуваних видів діяльності членами сімей співробітників дипломатичних представництв, консульських установ» і ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти його за основу та в цілому.

Таке рішення комітету узгоджується з висновком Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України, яке підтримало ратифікацію зазначеної угоди.

Запропонована до ратифікації угода була укладена в місті Ризі 4 квітня 2017 року. Ратифікація цієї угоди дасть можливість виконати внутрішньодержавні процедури, необхідні для набрання чинності цією угодою, сприятиме подальшій реалізації права на працю, уможливить створення на взаємній основі правових підстав для працевлаштування як членів сімей працівників дипломатичної служби України в Латвії, так і членів сімей персоналу дипломатичних установ Латвії в Україні.

Прийняття такого закону не потребуватиме внесення змін до чинного законодавства України та ухвалення нових законодавчих актів, а також не призведе до додаткових фінансових та матеріальних витрат.

Прибутки, отримані членами сімей працівників дипломатичної служби Латвійської Республіки в Україні та України в Латвійській Республіці, оподатковуватимуться на загальних підставах.

Прошу законопроект підтримати за основу та в цілому. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу провести запис: два – за, два – проти.

Ляшко Олег Валерійович. Будь ласка.

ЛЯШКО О.В. Шановні колеги, ми презентували сьогодні законопроект «Купуй українське, плати українцям», мета якого – робочі місця для наших людей, відновлення української економіки, для того щоб не ходити і не побиратися по всьому світу. Зараз цей історичний законопроект реєструється у секторі реєстрації Верховної Ради. Я дякую трьом десяткам народних депутатів, які усвідомлюють необхідність працевлаштування українців, створення умов праці для наших людей.

Хочу вам продемонструвати ідею законопроекту «Купуй українське, плати українцям» на конкретних прикладах.

Минулого тижня я разом зі своїми колегами Віктором Галасюком, Сергієм Скуратовським був у Запоріжжі. Запоріжжя, Маріуполь, Харків. Але розкажу про зустрічі в Запоріжжі. Нам пощастило бути на «Запоріжсталі» і «Мотор січі» – це провідні українські підприємства. «Запоріжсталь» – інвестори вклали 2 мільярди гривень і побудували нову доменну піч. На сьогодні «Запоріжсталь» встановила рекорд з виплавки чавуну – 13 тисяч 300 тонн на добу. Я дякую славному колективу металургів «Запоріжсталі» за ці рекорди в ім'я України.

І другий приклад не менш важливий, не менш кращий і не менш славний – це публічне акціонерне товариство «Мотор січ», яке випустило новий вертоліт «Надія». Це не лише надія «Мотор січі», це надія України, надія на відновлення, на модернізацію, надія на нові робочі місця. В'ячеслав Богуслаєв, наш шановний колега, сказав мені, що за 26 років публічне акціонерне товариство «Мотор січ» не отримало жодного державного замовлення. Ми купуємо за бюджетні кошти імпорт, замість того щоб підтримувати своїх металургів, будівельників, шахтарів, вертолітників. Треба своїх годувати, своїм давати роботу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Заключний виступ – народний депутат Спориш. Будь ласка. Через 2 хвилини ми переходимо до голосування. Прошу голів фракцій запросити всіх депутатів до залу.

СПОРИШ І.Д. Шановні народні депутати! Шановна президіє! Щойно ми ратифікували Угоду (законопроект № 0149) між Урядом України та Урядом Республіки Хорватія. Зараз ми розглядаємо не менш важливу Угоду між Латвійською Республікою і нашим Урядом, яку повинні ратифікувати.

Ми добре знаємо, скільки дипломатичних сімей працюють у Латвії та інших республіках. Тому хотілося б, щоб усе-таки діти наших працівників і всі, які перебувають у Латвії, мали відповідну роботу згідно з умовами між Урядом нашої країни і Урядом Латвії. Тому члени сімей працівників дипломатичних служб, персоналу дипломатичних служб повинні законно працювати і мати, звичайно, роботу. Я прошу всіх, щоб ми об'єдналися і проголосували за даний законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, обговорення завершено. Відводимо ще 1 хвилину Тарасюку, і після цього переходимо до прийняття рішення.

Будь ласка, Борисе Івановичу.

ТАРАСЮК Б.І., *заступник голови Комітету Верховної Ради України у закордонних справах (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Шановний пане Голово! Шановні колеги! Ми розглядаємо важливий з точки зору людського фактору законопроект про ратифікацію Угоди між Україною і Латвійською Республікою. Мова йде про задоволення природного прагнення подружжя дипломатичних, консульських, адміністративних, технічних працівників, які направлені для роботи за кордон від імені України, реалізувати себе під час вимушеного відриву від трудової діяльності в Україні.

Фракція «Батьківщина» підтримує ратифікацію даної угоди і просить зробити це всіх. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, переходимо до прийняття рішення. Будь ласка, займаємо робочі місця. Ставлю на голосування пропозицію комітету про прийняття проекту Закону «Про ратифікацію Угоди (у формі обміну нотами) між Кабінетом Міністрів України та Урядом Латвійської Республіки про здійснення оплачуваних видів діяльності членами сімей співробітників дипломатичних представництв, консульських установ» (№ 0155) в цілому. Прошу підтримати, кожен голос має вагу. Давайте знову об'єднаємося. Голосуємо.

«За» – 201.

Зараз я поставлю на повернення. Прошу запросити депутатів до залу. Я зачекаю хвилину, але прошу здзвонитися з колегами і запросити їх до залу. Зараз відбудеться голосування. Пані Ірино Луценко, якщо можна, на хвилину підійти до президії.

Колеги, запросіть депутатів до залу, будь ласка. Прошу всіх об'єднатися. Питання ратифікації має зал об'єднувати, а не роз'єднувати.

Ставлю на голосування пропозицію повернутися до проекту Закону «Про ратифікацію Угоди (у формі обміну нотами) між Кабінетом Міністрів України та Урядом Латвійської Республіки про здійснення оплачуваних видів діяльності членами сімей співробітників дипломатичних представництв, консульських установ» (№ 0155). Прошу підтримати, голосуємо.

«За» – 219.

Не вистачає голосів, колеги.

Прошу показати по фракціях і групах, будь ласка.

«Блок Петра Порошенка» – 87, «Народний фронт» – 58, «Опозиційний блок» – 1, «Самопоміч» – 19, Радикальної партії – 16, «Батьківщина» – 12, «Воля народу» – 3, «Партія «Відродження» – 1.

Колеги, заходьте до залу, не виходьте, я вас прошу. Тарасе, 1 хвилинка. Будь ласка, я прошу всіх взяти участь у голосуванні.

Ставлю на голосування ще раз і прошу всіх об'єднатися навколо пропозиції повернутися до проекту закону № 0155. Колеги, я прошу дуже уважно підійти до цього голосування. Прошу підтримати. Голосуємо, колеги.

«За» – 221.

Колеги прошу не виходити із залу, почекайте 2 хвилини. Закличте всіх до залу. Оксана Білозір. Будь ласка, 1 хвилина.

БЛОЗІР О.В. Шановні колеги, я хочу підтримати Бориса Івановича Тарасюка і наголосити на тому, що дана ратифікація стосується родин наших дипломатичних представництв і консульських установ. Ми знаємо, в яких умовах сьогодні працює наша дипломатична служба, яке вона має величезне навантаження і невелике забезпечення від Української держави в міру наших можливостей.

Чинним законодавством Латвійської Республіки передбачається надання дозволу для іноземних громадян на працевлаштування в Латвії за заявою до спеціального Департаменту громадянства і міграції МВС Латвії. Розгляд відповідної заяви на працевлаштування іноземних громадян може тривати до трьох місяців, і отримання такого дозволу на роботу не є гарантованим, лише за наявності вакантної посади, якщо на неї не претендує громадянин Латвії. Тому лише ця ратифікація дасть можливість забезпечити робочі місця для родин дипломатів, які працюють у консульських і дипломатичних установах.

Аналогічно це стосується і питань...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Бачу, підійшли кілька депутатів, яких нам не вистачало. Колеги, прошу всіх сконцентруватися, зайняти робочі місця.

Ставлю на голосування пропозицію повернутися до проекту закону № 0155. Прошу підтримати. Голосуємо.

«За» – 225.

Я бачу, що не встиг Іван...

Отже, колеги, ставлю на голосування пропозицію щодо повернення до законопроекту № 0155. Прошу підтримати, колеги. Кожен голос має вагу. Будь ласка, голосуємо, колеги.

«За» – 230.

Тепер ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про ратифікацію Угоди (у формі обміну нотами) між Кабінетом Міністрів України та Урядом Латвійської Республіки про здійснення оплачуваних видів діяльності членами сімей співробітників дипломатичних представництв, консульських установ» ([№ 0155](#)) у цілому. Прошу підтримати.

«За» – 226.

Рішення прийнято.

Колеги, у нас ще три питання щодо ратифікації. Чи можна вчинити так – лише одна доповідь і голосування? Колеги, давайте домовимося (*Шум у залі*).

Я зараз хочу порадитися із залом. Ви бачите, що кожне голосування не є приємним для Верховної Ради. Тому я зараз пропоную два способи дій: або перейти до розгляду проекту Закону «Про електронні довірчі послуги», або ратифікувати три угоди (*Шум у залі*). Не кричіть, колеги! Зараз ми можемо обмінятися думками. Давайте я зроблю так: наступне питання щодо ратифікації зараз поставлю на рейтингове голосування – таке право має Голова. Якщо рейтингове голосування покаже, що голосів достатньо, ми почнемо розгляд, якщо покаже, що недостатньо, ми перейдемо до питання другого читання проекту Закону «Про електронні довірчі послуги». Домовилися?

Колеги, прошу мобілізуватися. Ставлю на рейтингове голосування проект Закону «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України і Урядом Турецької Республіки про міжнародні комбіновані перевезення» ([№ 0154](#)), щоб визначити рівень підтримки цієї ратифікації. Прошу підтримати. Голосуємо, колеги.

«За» – 232.

Колеги, прошу всіх дисципліновано залишатися на місцях. Переконливо прошу, щоб голови фракцій стали на дверях і нікого не випускали. Працюємо (*Оплески*).

Прошу підтримати розгляд законопроекту № 0154 за скороченою процедурою. Прошу проголосувати.

«За» – 205.

Рішення прийнято.

Запрошую до доповіді заступника міністра інфраструктури Довганя Віктора Миколайовича. Прошу дуже лаконічно й коротко.

ДОВГАНЬ В.М., заступник міністра інфраструктури України з питань європейської інтеграції. Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Я просив би підтримати проект Закону «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України і Урядом Турецької Республіки про міжнародні комбіновані перевезення». Угода була підписана 4 листопада 2016 року у Стамбулі.

Ратифікація цієї угоди створить надійний міжнародно-правовий механізм реалізації важливих транспортних зв'язків між нашими країнами, дасть нові можливості для вироблення ефективних логістичних рішень при організації перевізного процесу між Україною та

Туреччиною, залучення додаткових обсягів перевезень та зовнішньо-економічних вантажів з Європи до Азії. Прошу підтримати.

Дякую.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
СИРОЇД О.І.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Запрошую до співдоповіді заступника голови Комітету у закордонних справах Бориса Тарасюка.

ТАРАСЮК Б.І. Дякую. Шановна пані головуюча! Шановні колеги! Комітет у закордонних справах на своєму засіданні 6 вересня 2017 року розглянув внесений Кабінетом Міністрів проект Закону «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки про міжнародні комбіновані перевезення». Комітет рекомендує Верховній Раді згаданий проект закону прийняти за основу та в цілому, а відтак ратифікувати угоду.

Не говоритиму про угоду, про це сказав заступник міністра інфраструктури, але я хотів би звернути увагу на таке. Місяць тому Комітет у закордонних справах розглядав цей законопроект, і на питання, що дає ця угода конкретно, відповіді від представниці Міністерства інфраструктури ми в комітеті так і не почули. Потрібен був місяць для того, щоб вибити від Міністерства інфраструктури куцу інформацію про користь цієї угоди для України.

Вона сприятиме збільшенню ліцензій на автомобільні перевезення, дасть можливість збільшити міжнародні обсяги залізничних перевезень. Отже, це важлива угода. Україна вже має аналогічні угоди з Австрією, Азербайджаном, Угорщиною та іншими країнами.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради підтримує ратифікацію цієї угоди. Просимо Верховну Раду ратифікувати її.

Дякую за увагу.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Колеги, є бажуючі обговорювати? Є. Прошу провести запис: два – за, два – проти.

Яриніч. Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

ЯРИНІЧ К.В., член Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я (одномандатний виборчий округ № 99, Кіровоградська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Прошу передати слово Андрію Тетеруку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пане Андрію.

ТЕТЕРУК А.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Шановний пане Голово! Шановні колеги народні депутати! Безумовно, є великим кроком для України налагоджувати тісні зовнішньоекономічні відносини, які посилювали б економічну складову розвитку нашої держави.

Але я хочу звернути увагу насамперед нашого уряду на абсолютно ганебні факти, як з окупованого Криму контрабандою вивозяться майже щодня сода, пшениця, металобрухт. Саме турецькі порти приймають судна, зокрема, навіть сьогодні планується прибуття судна «YARAJ», яке везе 6 тисяч тонн пшениці, що буде прийнято турецьким портом «Іскендерун».

Хочу зазначити, що чомусь волонтери центру «Миротворець» можуть бачити те, що контрабанда відбувається щодня, і інформують. Але ж ми могли б зробити «токсичною» атмосферу навколо окупованого Криму і зупинити контрабандне вивезення з окупованого Криму будь-яких матеріалів і обслуговування таких суден в портах Туреччини. Цього не робиться взагалі. І закривати очі на такі випадки – це неприпустимо.

Ми маємо докласти всіх зусиль, щоб відновити справедливість і повагу до суверенітету і території України, навіть якщо вона тимчасово окупована. Такі випадки мають фіксуватися і доводитися. Капітани мають арештовуватися і відповідати за те, що вони проводять контрабандні операції, вимикають систему автоматизованого спостереження за судном і заповнюють документи з грубим порушенням морського права. Усе це є злочинами, вони повинні розслідуватися. Ми повинні інформувати країни, з якими маємо відносини, і не допускати в жодному разі обслуговування таких суден у будь-яких портах цивілізованих країн.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Веселова слово для виступу передає Роману Семенусі. Будь ласка.

СЕМЕНУХА Р.С., член Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановні колеги! Шановний пане Голово! Нині Турецька Республіка входить до переліку країн, які є головними споживачами українського експорту. На сьогодні у структурі експорту української економіки 7 відсотків припадає на Турецьку Республіку.

Навіть наші найближчі сусіди – Польща, Білорусь – споживають менше. Тому налагоджування відносин у торговельній сфері для нас є дуже важливим. Наші торговельні відносини з Туреччиною невеликими темпами, але продовжують зростати. За станом лише на перше півріччя минулого року Туреччина інвестувала в українську економіку близько 260 мільйонів доларів, з яких третину було спрямовано у промисловість, близько 20 відсотків на телекомунікації. За оцінками різних експертів загальний обсяг інвестицій Туреччини в українську економіку сьогодні становить 3 мільярди доларів. Я переконаний, що ратифікація даної угоди дасть можливість і надалі збільшувати іноземні інвестиції з Туреччини в українську економіку. Це важливо, бо покращення транспортних зв'язків, а особливо для автомобільного вантажного транспорту, передбачає безоплатне користування автошляхами на підставі преміальних дозволів. Тому, колеги, підтримаємо залучення справжніх інвестицій в українську економіку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олег Медуниця, «Народний фронт». Будь ласка.

МЕДУНИЦЯ О.В., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 157, Сумська область, політична партія «Народний фронт»). Прошу передати слово депутату Корчику.

КОРЧИК В.А., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Шановні колеги, це надзвичайно важлива ратифікація. Я прошу всіх зосередитися і ратифікувати цю угоду, адже Україна і Туреччина знаходяться в надзвичайно вигідному географічному положенні щодо потоку вантажів. Так само це дасть нам змогу збільшити вантажопотоки і ефективніше використовувати їх як потенціал транспортних інфраструктур обох країн. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це було сильно.

Ленський Олексій Олексійович передає слово для виступу Ігорю Мосійчуку. Колеги, це заключний виступ. Через 2 хвилини відбудеться голосування. Я прошу зараз усіх запросити до залу, через 2 хвилини ми перейдемо до прийняття рішення.

Будь ласка, пане Ігоре.

МОСІЙЧУК І.В. Ми, звичайно, підтримаємо цю ратифікацію, як і всі попередні, адже всі міждержавні відносини, які є корисними для України, української економіки, підтримуються фракцією Радикальної партії Олега Ляшка.

Але водночас хотів би звернути увагу шановних колег і українського суспільства на дві такі речі, які стосуються саме перевезень. Ідеться насамперед про те, що наші урядовці, керівництво «Укрзалізниці» лише тим і займаються, що не поліпшують вантажоперевезення, не збільшують парк вагонів, а підвищують тарифи на перевезення. Вони зовсім не думають, що саме через це і виникає інфляція в країні, що підвищення тарифів на перевезення є передумовою зростання цін на полицях у магазинах. Тому міждержавні перевезення це добре, але тарифи на перевезення в країні надзвичайно важливі, і над цим потрібно працювати.

У нас у країні масово закривають ПТУ, скоро ці перевезення нікому буде робити. Наприклад, у Корсунь-Шевченківському районі Черкаської області зараз закривається Гарбузинське ПТУ. Робить це голова обласної ради Вельбівець. Це саме той Вельбівець, стосовно якого закрито кримінальне провадження за хабар. Саме той

Вельбівець, який знищує фракцію Радикальної партії. Ми вимагаємо від НАБУ притягнути його до кримінальної відповідальності.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, колеги, ми завершили обговорення, переходимо до прийняття рішення. Прошу всіх народних депутатів заходити до залу.

Ставлю на голосування пропозицію комітету про прийняття проекту Закону «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України і Урядом Турецької Республіки про міжнародні комбіновані перевезення» (№ 0154) в цілому.

Колеги, давайте об'єднаємося і підтримаємо. Голосуємо.

«За» – 216.

Колеги, там вийшло якесь непорозуміння, дехто утримався і був проти, думаю, що це випадково. Так?

Будь ласка, запросіть до залу депутатів, прошу підготуватися до голосування. Колеги, я ставлю на голосування пропозицію повернутися до проекту Закону «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки про міжнародні комбіновані перевезення» (№ 0154). Законопроект підтримують усі фракції, нам просто треба мобілізуватися, щоб довести це голосуванням. Кожен голос має значення. Голосуємо, колеги.

«За» – 221.

Почекаємо, почекаємо.

Голови фракцій, запросіть депутатів до залу.

Колеги, ставлю ще раз на голосування пропозицію повернутися до розгляду проекту закону № 0154. Нам не вистачило п'ять голосів. Я прошу всіх зайти до залу і взяти участь у голосуванні. Прошу підтримати. Голосуємо, колеги.

«За» – 220.

Почекаємо 1 хвилину. Прошу не виходити. Запросіть депутатів.

Прошу показати по фракціях і групах.

«Блок Петра Порошенка» – 88, «Народний фронт» – 56, «Опозиційний блок» – 1, «Самопоміч» – 20, Радикальної партії – 18, «Батьківщина» – 10, «Воля народу» – 4, «Партія «Відродження» – 2.

Мені видається, що є ще потенціал для того, щоб ми змогли вийти на позитивне голосування. Колеги, я до всіх звертаюся, як

показує час, це на сьогодні остання ратифікація. Давайте ми об'єднаємося, але по часу можемо і не встигнути.

Колеги, я ще раз поставлю на голосування пропозицію повернутися до проекту закону № 0154, прошу всіх відповідально взяти участь у голосуванні.

Отже, прошу підтримати пропозицію про повернення до проекту Закону «Про ратифікацію Угоди між Кабінету Міністрів України і Урядом Турецької Республіки про міжнародні комбіновані перевезення». Прошу підтримати, колеги. Уважно голосуємо.

«За» – 226.

Повернулися.

Тепер ставлю на голосування пропозицію комітету про прийняття проекту Закону «Про ратифікацію Угоди між Кабінету Міністрів України і Урядом Турецької Республіки про міжнародні комбіновані перевезення» ([№ 0154](#)) в цілому. Будь ласка, дуже уважно голосуємо.

«За» – 229.

Рішення прийнято.

Колеги, ми вже не встигнемо розглянути два наступні питання щодо ратифікації, тому що, на жаль, багато часу витрачалося на збір депутатів. Після перерви о 12 годині 30 хвилин ми перейдемо до розгляду проекту Закону «Про електронні довірчі послуги». Прошу голову комітету Данченка Олександра Івановича після 12 години 30 хвилин підготуватися до обговорення законопроекту № 4685.

А зараз відповідно до Регламенту оголошую перерву на 30 хвилин – до 12 години 30 хвилин.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, час, відведений для перерви, вичерпано. Я прошу заходити до залу, займати свої місця і підготуватися до роботи.

Колеги, ми переходимо до наступного питання порядку денного. На ваш розгляд пропонується проект Закону «Про електронні довірчі послуги» ([№ 4685](#)). Цей законопроект достатньо об'ємний, має близько 500 поправок, але ми розпочнемо його розгляд, і якщо не встигнемо до кінця дня, завершимо завтра.

Він не потребує голосування за окрему процедуру. Запрошую до доповіді голову Комітету з питань інформатизації та зв'язку Данченка Олександра Івановича.

Пане Олександрє, будь ласка.

ДАНЧЕНКО О.І., голова Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Комітет з питань інформатизації та зв'язку розглянув на своєму засіданні 6 квітня 2017 року проект Закону «Про електронні довірчі послуги» (№ 4685). Доопрацьований проект закону максимально враховує висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України, який було подано до першого читання, а також зауваження Головного юридичного управління до другого читання.

Загалом до законопроекту надійшло 477 поправок. З них комітетом враховано 187, враховано редакційно – 117, враховано частково – 29, відхилено – 144.

Законопроект максимально наближений до законодавства Європейського Союзу у сфері електронних довірчих послуг, що є великим кроком до інтеграції нашої цифрової економіки, до країн Європейського Союзу. Серед новел законопроекту це прозорий порядок отримання статусу надавача електронних довірчих послуг, чітке розмежування повноважень органів влади, запровадження процедури незалежної оцінки відповідності для надання таких послуг, можливість використання ними у своїй діяльності як національних, так і міжнародних стандартів.

Відповідно до висновку Комітету з питань запобігання і протидії корупції в проекті акта не виявлено корупціогенних факторів. Проект закону відповідає вимогам антикорупційного законодавства.

Законопроектом передбачено перехідний період для існуючого бізнесу. У прикінцевих та перехідних положеннях зазначено, що цей закон набирає чинності через рік з дня його опублікування.

Крім того, уже існуючі акредитовані центри сертифікації ключів автоматично вносяться центральним засвідчувальним органом до довірчого списку, а електронні цифрові підписи та посилені сертифікати

відкритого ключа використовуються до закінчення строку їх дії, але не пізніше двох років з дня набрання чинності цим законом.

Минулої п'ятниці міністрами країн Європейського Союзу було підписано Угоду про створення Єдиного цифрового ринку до кінця 2018 року. Таким чином, Європа пропонує нам напрямок, куди ми повинні рухатися.

Що таке Єдиний цифровий ринок Європейського Союзу, до якого ми можемо долучитися? Це близько 60 мільярдів євро інвестицій в інфраструктуру, у розвиток цифрових послуг. Частка України в цьому інвестиційному полі, за різними оцінками, повинна скласти близько 5-6 мільярдів доларів.

Прийняття Закону «Про електронні довірчі послуги» – це рішучий крок до реального вступу України до Єдиного цифрового ринку Європи.

Комітет просить підтримати проект Закону «Про електронні довірчі послуги» (№ 4685) в повторному другому читанні та в цілому як закон в редакції комітету.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до розгляду поправок. Прошу авторів уважно називати свої поправки. Розпочинаємо обговорення.

Будь ласка, пані Оксано.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
СИРОЇД О.І.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Розпочинаємо розгляд поправок до проекту Закону «Про електронні довірчі послуги».

Поправка 1. Народний депутат Мушак наполягає. Прошу.

МУШАК О.П., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги, це надзвичайно важливий законопроект. По суті, ми будемо першою серед країн Східного партнерства, яка повністю інтегрувалася на законодавчому рівні до Єдиного цифрового ринку ЄС.

Саме тому надзвичайно важливо прийняти такий закон. Я хотів би подякувати комітету, який надзвичайно ефективно попрацював і зробив з хорошого документа, який вніс Кабінет Міністрів, дійсно, революційний проект.

Закликаю вас підтримати мою поправку. Вона дає цьому проекту закону більш глобальну назву, яку пропоную викласти у такій редакції: «Про електронну ідентифікацію, електронний документообіг та надання довірчих послуг». Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу голосувати. Комітет буде коментувати? Будь ласка.

ДАНЧЕНКО О.І. Ні, цю поправку не будемо.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Прошу голосувати.

«За» – 73.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 5. Народний депутат Бондар. Не наполягає.

Поправка 6. Народний депутат Чекіта. Не наполягає.

Поправка 8. Народний депутат Данченко. Ви будете наполягати?

Ні.

Поправка 15. Народний депутат Мушак (*Шум у залі*).

Поправка 11. Народний депутате Семенуха, будь ласка.

СЕМЕНУХА Р.С. Шановні колеги, моя поправка стосується чіткішого визначення терміна «веб-сайт». Проблема не лише в цій поправці, а в тому, що у Верховній Раді на різних стадіях знаходяться законопроекти, у яких по-різному визначено термін «веб-сайт».

Зокрема, уже прийнятий Закон України «Про державну підтримку кінематографії в Україні» містить інше тлумачення терміна «веб-сайт». Тому дуже важливо, щоб ми в цьому законопроекті передбачили єдине уніфіковане поняття для багатьох термінів, які стосуються цифрової економіки і взагалі цифровізації країни.

Але проблема, на мою думку, значно глибша. Аналізуючи досвід успішних країн, зокрема Польщі, видно, що локомотивом цих змін завжди є створення єдиного державного центрального органу виконавчої влади, наприклад, Міністерства адміністрації і цифризації

в Польщі. Тоді саме цей орган є локомотивом цих процесів, який уніфікує такі речі, як щодо визначення понятійного апарату.

Тому прошу підтримати чіткіше визначення поняття.

ГОЛОВУЮЧА. Комітет буде коментувати? Прошу.

ДАНЧЕНКО О.І. Ця поправка врахована редакційно, виходячи саме з досвіду європейських директив. З тексту виключити слово «апаратних», залишивши слова «програмних засобів» для правильного заснування щодо їх перебування в розпорядженні певного суб'єкта. Тому поправка врахована редакційно. Прошу підтримати редакцію комітету.

Щодо запровадження єдиного переліку стандартів і назв, то тут я повністю підтримую ініціативу колеги народного депутата Романа Семенухи, що потрібно проводити адміністративну реформу, щоб був такий орган, який відповідав би повністю за цифровізацію країни. Тому прошу підтримати в редакції комітету.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу голосувати.

«За» – 49.

Рішення не прийнято.

Поправка 15. Народний депутате Мушак, будь ласка.

МУШАК О.П. Шановні колеги, насправді під час розгляду цього законопроекту (і це, мабуть, один з небагатьох випадків у роботі Верховної Ради) я, дійсно, згадав те, чому нас вчили в інституті. Під час навчання у КПІ, ми вивчали системи шифрування. Метод шифрування *RSA* надзвичайно популярний у світі, а не наш – ДСТУ 4145-2002. Мені довелося знову згадати і там, дійсно, використовувати математику. Прошу підтримати мою поправку і ще раз хочу сказати, що це надзвичайно революційний і хороший законопроект.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Комітет буде коментувати? Прошу.

ДАНЧЕНКО О.І. Комітет відхилив цю поправку, зважаючи на те, що в таких інженерних інноваційних питаннях повинна бути чіткість тлумачень. Тому визначення терміна необхідно залишити для правильного застосування положень щодо перевірки кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг з дотриманням вимог законодавства у сфері електронних послуг. Тому комітет не підтримав цієї поправки. Ми вважаємо, що вона розбалансовує і навпаки не дає чіткого тлумачення.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу голосувати.

«За» – 43.

Рішення не прийнято.

Поправка 18. Народний депутат Ванат. Не наполягає.

Поправка 19. Народний депутат Мушак. Ви наполягаєте?

МУШАК О.П. Так. Шановні колеги, насправді Україна надзвичайно відстала від світу в питаннях щодо електронного документообігу і взагалі електронних послуг. Умовно кажучи, увесь світ зараз працює через мобільний телефон. Ви можете через мобільний зв'язок зробити надзвичайно велику кількість різних справ: підписати договір, отримати довідку, інші речі. Українці, на жаль, зараз зобов'язані все робити в паперовому вигляді, що, по-перше, забирає час, а по-друге, забирає ресурси. Тому мої поправки (частина з них врахована, частина не врахована, але більш принципові враховані) саме спрямовані на те, щоб приблизити українців до ери цифрової економіки. Прошу підтримати. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Від комітету, будь ласка.

ДАНЧЕНКО О.І. Дякую, Олексію Мушак, за ваш коментар. Але наш законопроект ми намагалися зробити простим, щоб саме в інноваційній сфері електронних комунікацій не було різних тлумачень, перехрещень, задвоєння якихось сервісів, тому що електронні довірчі послуги – це дуже прості послуги, які повинні бути зрозумілі кожному громадянину, кожному користувачу.

Тому ми відхилили цю поправку, виходячи з того, що цей термін було виключено іншою поправкою. Отже, прошу не підтримувати поправки Олексія Мушака.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу голосувати.

«За» – 53.

Рішення не прийнято.

Поправка 21. Народний депутат Мушак. Не наполягає.

Поправка 23. Народний депутат Мушак. Будь ласка.

МУШАК О.П. Так, можна 30 секунд. Шановні колеги, як би це правильно донести. Сьогодні в нас середа, завтра – четвер. Ми повинні і сьогодні, і завтра розглядати цей законопроект задля того, щоб завтра вийти на результативне голосування. Це перше.

Друге. Як нам пройти по всіх поправках, щоб у нас не залишилося жодного шансу пропустити важливого. У поправці 23 пропонується важлива річ, тобто пункт 10 частини першої статті 1 доповнити словами «а також слугують доказом того, що документ був виданий суб'єктом господарювання». Це про електронну печатку для тих, хто не в курсі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Від комітету будете коментувати? Будь ласка.

ДАНЧЕНКО О.І. Комітет вважає, що запропонована у проекті дефініція повністю відповідає визначенню, наведеному в пункті 25 статті 3 Регламенту № 910/2014 Європейського Союзу. Хочу нагадати, що одним із завдань цього законопроекту є інтеграція українських довірчих послуг до ринку довірчих послуг Європи, тому ми повинні враховувати директиви ЄС. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую і прошу голосувати.

«За» – 57.

Рішення не прийнято.

Поправка 24. Народний депутат Мушак. Не наполягає.

Поправка 25. Народний депутат Мушак. Будь ласка.

МУШАК О.П. Шановні колеги, електронні документи, які ми зможемо підписувати після прийняття цього законопроекту, включатимуть у себе декілька даних, у тому числі електронну позначку часу. Це електронні дані, які пов'язують інші електронні дані з конкретним моментом часу для засвідчення наявності цих електронних даних на момент часу. У моїй поправці пропонується після пункту 11 частини першої статті 1 доповнити новим пунктом такого змісту: «електронний документ – це документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа». Тобто моя поправка розширює деякі дефініції. Прошу її підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу голосувати.

Комітет буде коментувати. Вибачте. Прошу.

ДАНЧЕНКО О.І. Комітет вважає недоцільним, оскільки відносини у сфері електронного документообігу та використання електронних документів регулюються Законом України «Про електронні документи та електронний документообіг». У цих документах чітко виписано, яким чином відбувається також і синхронізація часу, тобто ця часова мітка. Комітет вважає таку поправку недоцільною. Прошу не підтримувати.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу голосувати.

«За» – 41.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 26. Народний депутат Мушак. Будь ласка.

МУШАК О.П. Шановні колеги, зараз ми дискутуємо по поправках. Я хотів би все-таки зазначити, що мною та командою до цього законопроекту подано понад 100 поправок, більшість з яких було прийнято. Тому ми не дискутуємо з паном головою комітету, бо насправді більшість важливих поправок було прийнято. Але якщо ми врахуємо ще декілька моїх поправок, у тому числі поправку 26, то цей документ стане набагато кращим. У поправці 26 ідеться про перевірку цілісності пов'язаних електронних даних. Тому прошу її врахувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.
Комітет, прошу.

ДАНЧЕНКО О.І. Звертаю увагу на те, що наше завдання – це прискорити транскордонний зв'язок за допомогою електронних послуг між Україною та Європейським Союзом. Тому запропонована дефініція повністю відповідає визначенню, наведеному в пункті 25 статті 3 Регламенту № 910/2014 Європейського Союзу. Прошу залишити в редакції комітету і не підтримувати поправки. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу голосувати.

«За» – 50.

Рішення не прийнято.

Поправка 27. Не наполягає.

Поправка 28. Народний депутат Мушак. Будь ласка.

МУШАК О.П. Шановні колеги, ця поправка пов'язана з тим, щоб дати можливість Національному банку України, а точніше, його структурному підрозділу, стати засвідчувальним центром. Тобто після пункту 15 частини першої статті 1 доповнити новим пунктом такого змісту: «засвідчувальний центр – структурний підрозділ Національного банку України, що здійснює реєстрацію кваліфікованих надавачів електронних довірчих послуг у сфері переказу коштів та у банківській системі України».

Хотів би сказати, що під час останніх кібератак у нас лягали Міністерство фінансів, веб-сайти і бази даних інших відомств, у тому числі Державного казначейства, тому що вони працювали за старими стандартами під умовною назвою ДСТУ 4145-2002. А Національний банк працював бездоганно, тому що він застосовує стандарти захисту і стандарти шифрування, у тому числі й міжнародні. Завдання цього законопроекту – приблизити нас до міжнародних стандартів і дати можливість використовувати їх в Україні. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Від комітету, будь ласка.

ДАНЧЕНКО О.І. Повністю підтримуючи необхідність захисту інформації і захисту від кіберзагроз, у тому числі й використання міжнародних стандартів, однією з новел цього законопроекту є те, що ми виводимо технологічну нейтральність, яка дає можливість використовувати і українські, і міжнародні стандарти. Тобто не можна запроваджувати дискримінації, наприклад, брати лише європейські стандарти. Бо в нас є українські інститути, які працюють, і вони повинні на рівних конкурувати з європейськими або іншими стандартами.

Тому прошу не підтримувати цієї поправки, тому що в законопроекті для визначення статусу прав та обов'язків кожного із суб'єктів правових відносин у сфері електронних довірчих послуг передбачені окремі статті, де всі ті питання, які порушує народний депутат Олексій Мушак, враховані, але в інших статтях. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу голосувати.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Поправка 29. Народний депутат Мушак. Прошу.

МУШАК О.П. Шановні колеги! Ця поправка стосується засобу електронного підпису чи печатки. Я хотів би пояснити, яка наразі є ситуація. У принципі ще декілька років тому в нас вся комунікація між державою і громадянами відбувалася лише в письмовій формі, що було серйозною проблемою. Проте вже кілька років тому, наприклад, Державна податкова служба почала видавати електронні ключі, вони наразі є лише на флешці. Це, з одного боку, є прогрес, але з другого, якщо ви захочете працювати знову-таки, як увесь світ, через мобільний телефон, то вам треба буде надзвичайно велику кількість грошей заплатити, щоб сюди інтегрувати свій електронний підпис, бо він не буде входити, умовно кажучи, до стандартних пакетів *Android*, *iOS*, *Microsoft Office* та інших речей. Саме тому цей законопроект спрямований на те, щоб полегшити можливість через максимальну кількість різноманітних девайсів комунікувати між суспільством і державою. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.
Комітет. Будь ласка.

ДАНЧЕНКО О.І. Сфера електронних комунікацій взагалі і сфера електронних довірчих послуг у конкретних випадках – це все-таки повинен бути не якийсь хаос, а регульовані питання з чіткими вписаними стандартами, бо це дуже важливо. Ви правильно, шановний народний депутате, говорите про те, що це спілкування з громадянами, і тут не повинно бути якогось навіть потенційного шахрайства.

Тому ми вважаємо, що нашою статтею запропонована дефініція, яка узгоджується з пунктами 22 та 31 статті 3 Регламенту № 910/2014 Європейського Союзу, за якими засіб для створення електронного підпису – налаштоване програмне або апаратне забезпечення, що використовується для створення електронного підпису. Засіб для створення електронної печатки – налаштоване програмне або апаратне забезпечення, що використовується для створення електронних печаток. Тобто тут не йдеться про те, що лише флешка. Саме цими питаннями, з одного боку, розширюємо можливості, а з другого боку, не створюємо хаосу. Прошу не...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу голосувати.

«За» – 48.

Рішення не прийнято.

Поправка 31. Не наполягаєте?

Народний депутате Мушак, будь ласка.

МУШАК О.П. Чому ж не наполягати, якщо можна донести прогресивність та революційність цього законопроекту.

Шановні колеги, учора в нас відбувалося голосування за судову реформу або, як деякі з моїх колег називають, так звану судову реформу. Там є спірні моменти, у чомусь хороші моменти, у тому числі сказано про електронний суд. Зараз комунікація між судом і громадянами – позивачем або відповідачем – відбувається лише в паперовій формі. У принципі там заплановано, що буде електронний суд, де можлива комунікація через електронні засоби зв'язку, і цей законопроект нас наближає до цього.

Моя поправка стосувалася того, щоб пункт 18 частини першої статті 1 викласти в такій редакції: «засіб кваліфікованого електронного підпису чи печатки – пристрій та/або програмне забезпечення, та/або програмно-технічний комплекс, які використовуються для створення та/або перевірки електронного підпису чи печатки, та відповідають нормам цього Закону».

Прошу підтримати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Від комітету. Прошу.

ДАНЧЕНКО О.І. Дійсно, електронний цифровий підпис та довірчі послуги є дуже широкоживаною практикою у Європейському Союзі, але якщо вже говорити про вчорашню реформу, то краще було б ці послуги в даному законопроекті використовувати для зміни електронного розподілу в судах, яку виключили, на жаль. Тому тут можемо дискутувати.

А що стосується конкретно цієї поправки, то вона повністю узгоджується з пунктами 22, 23, 31, 32 статті 3 Регламенту 910/2014 Європейського Союзу, за якими засіб для створення електронного підпису – налаштоване програмне або апаратне забезпечення, яке використовується для створення електронного підпису. Засіб для створення кваліфікованого електронного підпису – це засіб для створення електронного підпису, що відповідає вимогам, викладеним у додатку 2, а засіб для створення електронної печатки – налаштоване програмне або апаратне забезпечення, яке використовується для створення електронних печаток; засіб для створення кваліфікованої електронної печатки – це засіб для створення електронної печатки, який відповідає вимогам, викладеним...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу голосувати.

«За» – 53.

Рішення не прийнято.

Поправка 32. Народний депутат Мушак. Прошу.

МУШАК О.П. Шановні колеги, давайте пояснимо нинішню ситуацію. Зараз надавачем електронних ключів є лише бюджетні структури, наприклад, Міністерство юстиції, Державна податкова служба.

Вони є безкоштовними. Але це лише умовна безкоштовність, тому що з державного бюджету надходять кошти на їх фінансування, і насправді платники податків у той чи інший спосіб платять за цей умовно безкоштовний електронний ключ.

Цим законопроектом пропонується створити конкурентне поле і розширити можливість надання електронних ключів для компаній, які будуть підходити під вимоги закону, там буде відповідна сертифікація, що дасть можливість серйозним чином створити окремий ринок, який генерував би нові кошти, нові податки й нові робочі місця. Прошу підтримати як цей законопроект, так і мою поправку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Від комітету. Прошу.

ДАНЧЕНКО О.І. Я ще раз хочу сказати, що дуже важливим є транскордонна кооперація з надання електронних довірчих послуг між Україною та Європейським Союзом. Щойно був наведений приклад стосовно Національного банку України. Для банківської системи таке транскордонне співробітництво є дуже важливим. Тому вважаємо, що ми повністю повинні відповідати вимогам європейського законодавства і не вносити хаосу в ці відносини. Отже, комітет пропонує не підтримувати цієї поправки, щоб не розбалансовувати законопроект, який є дуже важливим, і ми дуже довго над ним працювали.

Прошу не підтримувати цієї поправки.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу проголосувати.

«За» – 52.

Рішення не прийнято.

Поправка 36. Не наполягає.

Поправка 48. Народний депутат Семенуха. Не наполягає.

Поправка 54. Не наполягає.

Поправка 74. Не наполягає.

Поправка 76. Не наполягає.

Поправка 87. Не наполягає.

Поправка 88. Не наполягає.

Поправка 89. Не наполягає.

Поправка 91. Народний депутат Семенуха. Прошу.

СЕМЕНУХА Р.С. Шановні колеги! Шановна пані головуюча! Звертаю вашу увагу, що у статті 3 «Законодавство у сфері електронних довірчих послуг», прийнятій у першому читанні цього законопроекту, було чотири підпункти. Під час доопрацювання комітетом проекту до другого читання, на превеликий жаль, три підпункти, на мою думку, загубилися. Залишився пункт 1 про те, що відносини, пов'язані з наданням електронних довірчих послуг, регулюються законодавством України.

Моя ж поправка спрямована на те, що в разі виникнення спору про право, що підлягає застосуванню до правових відносин у сфері електронних довірчих послуг, застосуванню підлягає право держави місця надання електронних довірчих послуг. У пояснювальній записці до цього законопроекту від Кабінету Міністрів написано, що мета інтеграції України – у світовий електронний інформаційний простір. Яка інтеграція, якщо ми в такий спосіб все-таки трохи ігноруємо європейський закон?

Тому пропоную все-таки залишити ту редакцію, яка була в першому читанні. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Від комітету. Прошу.

ДАНЧЕНКО О.І. Дякую, шановний народний депутате, за ваш коментар, але я хочу сказати, що, дійсно, між першим та другим читаннями комітет переробив саму структуру законопроекту, яка з нашої точки зору була не досить хорошою. Ми змінили структуру, яка стала більш правильною з точки зору Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради. Але ваші зауваження були враховані іншою поправкою. Трохи змінили структуру. Тому прошу її відхилити зараз, бо буде подвійна поправка.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу голосувати.

«За» – 54.

Рішення не прийнято.

Поправка 92. Не наполягають.

Поправка 93. Не наполягають.

Поправка 95. Народний депутат Семенуха. Прошу.

СЕМЕНУХА Р.С. Шановні колеги, прийняття цього законопроекту дасть можливість досягти важливих завдань: створення належних умов для транскордонного використання електронних цифрових підписів для українських громадян, бізнесу та їх європейських партнерів; можливість застосувати технології *BankID*, *Mobile ID* та отримувати публічні послуги в електронній формі не лише в Україні, а й на території всього Європейського Союзу.

Моя поправка з точки зору співробітництва з європейськими партнерами ще більше вдосконалює процес. Внесене уточнення в частині четвертій статті 3 законопроекту визначає, що в разі виникнення спору про захист персональних даних суб'єктів відносин у сфері електронних довірчих послуг застосуванню підлягає право держави місця знаходження користувачів цих послуг... (і далі важливий момент)... якщо рівень цього захисту є не меншим, ніж забезпечений нормативно-правовими актами держав – членів Європейського Союзу. Прошу підтримати.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу голову комітету прокоментувати.

ДАНЧЕНКО О.І. Я хочу подякувати вам, шановний народний депутате, за ту фахову роботу, яку ви здійснили і, дійсно, зробили цей законопроект хорошим і повністю проєвропейським.

Комітет відхилив цю поправку, тому що, як і в попередньому випадку, коли ми на краще змінили структуру цього законопроекту між першим та другим читаннями, то частина четверта була виключена іншою поправкою. Тому просимо не підтримувати цієї поправки, щоб не змінювати структури законопроекту. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 95. Комітет її відхилив. Хто підтримує, прошу голосувати.

«За» – 46.

Рішення не прийнято.

Поправка 100. А потім надам вам слово.

Мушак, будь ласка.

МУШАК О.П. Шановні колеги, у цьому законопроекті мова йде про те, що зараз ви, маючи або планшет, або мобільний телефон, зможете у тому числі підписувати договори з іноземними компаніями. Умовно кажучи, якщо українська компанія хоче взяти участь у тендері французької компанії, то зараз їй треба збирати паперові документи, робити підпис, везти туди всі документи (а це час, гроші тощо) і там здавати.

Цей законопроект дає можливість, щоб українські або іноземні компанії брали участь у тому числі в державних тендерах, тому що вони всі свої заявки будуть підписувати електронним цифровим підписом, який буде прийматися закордонним контрагентом. Відповідно ми дуже серйозно зменшуємо бар'єри як для іноземних компаній, які хочуть брати участь в українських тендерах, так і для українських компаній, які хочуть брати участь в іноземних тендерах. Тут немає жодних паперів, а лише електронний вид комунікації.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прокоментуйте від комітету, будь ласка.

ДАНЧЕНКО О.І. Дякую, Олексію. Я ще раз хочу звернути увагу, що цей законопроект саме спрямований на цю транскордонну співпрацю за допомогою електронних довірчих послуг, надає таку можливість, тобто відкриває цю цифрову еру, коли європейські компанії зможуть без паперів брати участь у різних проектах і тендерах в Україні, а українські, дійсно, вийдуть на ринок електронних цифрових послуг Європи. Це така наша інтеграція.

Але відносини у сфері електронного документообігу та використання електронних документів регулюється Законом України «Про електронні документи та електронний документообіг». Крім того, запропоноване положення вже враховане у статті 11 «Використання електронних довірчих послуг» та статті 15 «Кваліфікована електронна довірча послуга накладення, перевірки та підтвердження кваліфікованого електронних підпису чи печатки». У зв'язку з реформуванням законодавства у сфері електронного цифрового підпису шляхом запровадження сфери електронних довірчих послуг сам термін «електронний цифровий підпис» не буде застосовуватися, це буде...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 100. Комітет її відхилив, просить не підтримувати. Прошу проголосувати.

«За» – 36.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 131. Але піднімав руку Іван Мірошніченко. Немає, так?

Отже, поправка 131. Не наполягає.

Поправка 138. Не наполягає.

Поправка 147. Не наполягає.

Поправка 170. Народний депутат Мушак. Не наполягає.

Поправка 171. Народний депутат Семенуха. Будь ласка.

СЕМЕНУХА Р.С. Шановні колеги, поправка стосується того, хто саме встановлює вимоги до засобів кваліфікованого електронного підпису чи печатки. Це здійснює Кабінет Міністрів України.

Ще тоді, коли я говорив щодо своєї першої поправки, то звертав увагу, що, на превеликий жаль, якщо ми покладаємо ті чи інші вимоги на Кабінет Міністрів України як колегіальний орган, то насправді це колективна, як дуже часто буває, безвідповідальність. Важливо, щоб усе-таки український уряд дослухався до кращих європейських практик і все-таки пішов на створення єдиного центрального органу виконавчої влади, наприклад, Міністерства цифровізації, яке і буде впроваджувати ті чи інші норми щодо побудови сучасної цифрової України і відповідно тих послуг, які до того мають безпосереднє відношення. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу прокоментувати.

ДАНЧЕНКО О.І. Хочу нагадати народному депутату Роману Семенусі, що в нас щодо цього питання відбулася з вами дуже фахова дискусія. Ми знайшли компроміс стосовно всіх ваших побажань, і редакцію, узгоджену з автором поправки, ми прийняли.

Щодо відповідальності. Тут я повністю з вами погоджуюся, тому що, на жаль, приймаючи закони у сфері електронних комунікацій,

цифровізації, впровадження технології 4G, ми маємо дивну ситуацію, коли в Кабінеті Міністрів ніхто за цю галузь не відповідає, що є проблемою. Зараз ми бачимо на прикладі впровадження 4G повну розбалансованість різних департаментів у Кабінеті Міністрів.

Тому я підтримую ваше звернення, і галузь, яка є другою щодо зростання в Україні, повинна мати свого представника в Кабінеті Міністрів. Прошу не підтримувати цієї поправки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 171. Комітет її відхилив. Прошу визначатися зал.

«За» – 30.

Рішення не прийнято.

Поправка 176. Не наполягає.

Поправка 184. Не наполягає.

Поправка 189. Не наполягає.

Поправка 190. Не наполягає.

Поправка 204. Наполягає Мушак. Будь ласка.

МУШАК О.П. Шановні колеги, це в принципі стосується поправки 189. За змістом вона коротка. У частині другій статті 16 після слова «Обов'язкові» доповнити словом «технічні», щоб здійснити деталізацію. На поправці 190 я також наполягатиму, вона є довшою. Тому спочатку прошу підтримати поправку 189, а потім – поправку 190. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будете коментувати чи ставити на голосування?

Будь ласка, увімкніть мікрофон голові комітету.

ДАНЧЕНКО О.І. Поправка 189. Зазначений нормативно-правовий акт буде передбачати не лише технічні, а й організаційні та технологічні вимоги. Ще раз хочу сказати, у нас уже виписані не лише технічні, а й організаційні та технологічні вимоги. Тобто наша версія більш розширена, включає ще й організаційні питання. Тому що такі питання, як, наприклад, питання кібербезпеки насамперед стосуються

як організаційного захисту, так і організаційної структури. Прошу не підтримувати цієї поправки, комітет її відхилив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 189. Комітет її відхилив. Прошу визначатися.

«За» – 30.

Рішення не прийнято.

Щодо поправки 190, я розумію, наполягає Мушак. Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

МУШАК О.П. Шановні колеги! Ми, звичайно, досить-таки довго дебатуємо щодо цього законопроекту і, можливо, в ньому є дуже багато специфічних технічних термінів, але будьте впевнені, що всі ці дебати викликані благими намірами і тим, щоб ми все-таки підтримали цей проект закону більш ніж 226 голосами.

Поправка 190 насправді стосується того, хто і як повинен ставити вимоги до підтвердження чинності кваліфікованого сертифіката автентифікації веб-сайту. У діючій нормі зазначено, що це встановлюється Кабінетом Міністрів України. Я пропоную доповнити, що це повинно бути в тому числі відповідно до європейських стандартів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Олександр Івановичу.

ДАНЧЕНКО О.І. Хочу сказати, що дуже важливо в таких інноваційних законопроектах, які відкривають, дійсно, цифровий ринок і цифровізацію в Україні, щоб не було якихось подвійних тлумачень, якихось незрозумілих там задвоєнь, тому комітет дискутував над цією поправкою. Але звертаю вашу увагу на те, що зазначені положення вже викладені у статті 23 «Кваліфіковані сертифікати відкритих ключів». І в цій статті все те, що ви, Олексію, пропонуєте, враховано. Тому комітет відхилив цю поправку, щоб не перевантажувати законопроект, бо ми його намагалися зробити найдоступнішим і простим. Прошу не підтримувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 190. Комітет її не підтримав і закликає вас не підтримувати. Прошу голосувати.

«За» – 32.

Рішення не прийнято.

Поправка 204. Наполягає.

Мушак щодо поправки 204. Будь ласка.

МУШАК О.П. Шановні колеги, тут вийшла трохи плутанина. Поправка 190 була дуже деталізована, мова йшла більш ніж у десяти пунктах про те, що повинен мати веб-сайт для автентифікації. А в поправці 204 йдеться про те, що обов'язкові вимоги до кваліфікованих сертифікатів відкритих ключів встановлюються Кабінетом Міністрів України, і далі доповнити словами «відповідно до вимог європейських стандартів». Про що це каже? Є європейські стандарти, є американські стандарти, є російські стандарти. Але нам найближчі як би європейські стандарти, тому що ми хочемо інтегруватися до європейського цифрового ринку, про що насамперед сказали як Прем'єр-міністр України Володимир Борисович Гройсман, так і в щорічному посланні до парламенту Президент України Петро Олексійович Порошенко. Тому цією поправкою треба підтвердити те, що законодавчий орган схвалює їхню позицію і показує своє бачення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пане Олександрє.

ДАНЧЕНКО О.І. Мені, дійсно, як голові комітету і людині, яка виступає за цифрову економіку, дуже приємно, що і Прем'єр-міністр України, і Президент України підтримують цифровізацію. Це дуже правильно. Тому що цифрова економіка – це майбутнє нашої держави.

Я повністю погоджуюся з тим, що тут, що стосується Кабінету Міністрів, є якісь ризики, пане Олексію, чи встановлювати, чи не встановлювати... Цю проблему потрібно розв'язати адміністративною реформою Кабінету Міністрів, сконцентрувавши всі питання цифровізації в одному органі. Тоді таких питань не виникатиме, буде виважений професійний лобіст у Кабінеті Міністрів. Ми єдина країна у світі, в якій немає чи міністерства, чи когось відповідального.

Це питання ми врегулювали в частині другій статті 6 законопроекту. Тому прошу не підтримувати цієї поправки, вона несе таку...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Чуєте, пане Мушак, ваша поправка робить хаос. Прошу залу визначатися. Комітет відхилив.

«За» – 38.

Ця поправка не пройшла. Хаос подолано.

Поправка 205. Наполягає пан Мушак, будь ласка.

МУШАК О.П. Шановні колеги, якщо пан голова комітету почав дискусію про хаос, то я хотів би сказати, що є таке поняття «творчий хаос», з якого береться все. І ми як законодавчий орган (законодавчий!) здійснюємо законотворчу діяльність, що означає творення. Це не лекала, а творення. І кожний народний депутат, коли виписує якісь поправки, на нього ж англійською мовою *inspiration*, а українською мовою – натхнення знаходить.

Як на мене, використання таких слів, що хаос може щось погане створити, то ні. Більше того, Україна насправді єдина держава у світі, де анархія створила свою державу Гуляйполе.

Тому я з великою пошаною ставився б до прагнення українців у тому числі мати якусь свою анархію, як кажуть, «мать» порядку, і хаос є насправді найвищою мірою порядку, якщо ви цього не знаєте.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Думаю, голова комітету усвідомив свою помилку. Дякую вам за пояснення. Ставлю на голосування поправку 205 Мушака.

Колеги, прошу підтримати. Комітет її відхилив. Я підтримую поправку Мушака. Будь ласка.

«За» – 59.

Рішення не прийнято.

Поправка 206. Не наполягає.

Поправка 211. Семенуха не наполягає.

Поправка 214. Наполягає.

Будь ласка, пане Мушак.

МУШАК О.П. Шановні колеги, давайте повернемося, дійсно, до суті. У цій поправці мовилося про те, що відбувається у разі подання повідомлення про прийняття кваліфікованим постачальником електронних довірчих послуг рішення про припинення діяльності з надання кваліфікованих електронних довірчих послуг. Насправді це в іншому місці виписано. Тому моя позиція – частину четверту статті 20 виключити. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прокоментуйте, Олександр Івановичу.

ДАНЧЕНКО О.І. Це дуже важливе питання. Оскільки функціонування інфраструктури відкритих ключів, що є базою для існування електронних довірчих послуг, неможливе без формування уповноваженим суб'єкта сертифіката відкритого ключа. Це, я прошу звернути увагу, така технологічно важлива річ, яка працювала б саме так і не інакше, тому що... Я не знаю, яким словом замінити те слово, яке я сказав, але люди заплутаються і не отримають, дійсно, якісної електронної довірчої послуги. Тому цього не можна приймати.

У разі прийняття рішення про припинення надання кваліфікованих електронних довірчих послуг надавач таких послуг зобов'язаний повідомити про це суб'єкта, що сформував йому кваліфікований сертифікат відкритого ключа.

Тому я дуже прошу не підтримувати цієї поправки. Ми дуже довго щодо неї дискутували, але тут технічно виписано правильно. Прошу не підтримувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 214 народного депутата Мушака. Прошу визначитися.

«За» – 49.

Рішення не прийнято.

Поправка 215. Не наполягає.

Поправка 216. Не наполягає.

Поправка 220. Не наполягає.

Поправка 222. Не наполягає.

Поправка 223. Не наполягає.

Поправка 238. Не наполягає.

Поправка 230. Не наполягає.

Поправка 231. Не наполягає.

Поправка 234. Не наполягає.

Поправка 235. Автор не наполягає (*Шум у залі*). Наполягає, вибачте. Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

МУШАК О.П. Ми, звичайно, могли б повернутися до дискусій про так званий детермінований хаос, який насправді почав своє життя в 60-х роках минулого століття, коли, наприклад, прогнозування погоди саме визначалося за теорією детермінованого хаосу. Є так звані атрактори й інші якісь речі, фрактали – це той самий хаос. Але зараз ми говоримо не про курс математики чи абстрактної алгебри, якщо не помиляюся, третього курсу КПІ, а насправді про більш глобальні речі – це зв'язок дати і часу з електронними даними в такий спосіб, що виключають можливість непомітної зміни електронних даних.

Отже, це за моєю пропозицією було враховано в іншій частині законопроекту. Тому я просив би підтримати цю поправку і потім ще одну поправку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олександр Івановичу, будь ласка.

ДАНЧЕНКО О.І. Дякую.

Хочу звернути увагу, що достовірність електронної довірчої послуги є надважливою. Вона має бути автентичною і достовірною.

Запропоновані положення відповідають пункту 1 статті 42 Регламенту (ЄС) № 910/2014 Європейського Парламенту та Ради, за яким кваліфікована позначка часу повинна відповідати таким вимогам, а саме: пов'язувати дату і час з даними в такий спосіб, що цілком виключає можливість непомітної зміни даних; базуватися на точному джерелі часу, пов'язаного з універсальним координованим часом. Тому прошу не підтримувати цієї поправки, яка, дійсно, регулюється в іншій частині цього законопроекту. Тут усе чітко виписано. Я прошу не підтримувати цієї поправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я ставлю на голосування поправку 235. Комітет її відхилив. Хто її підтримує, прошу проголосувати.

«За» – 41.

Рішення не прийнято.

Поправка 240. Автор не наполягає.

Поправка 241. Автор не наполягає.

Поправка 245. Не наполягає.

Поправка 250 (*Шум у залі*).

Поправка 252. Не наполягає.

Поправка 253. Не наполягає (*Шум у залі*). Яка? Поправка 253.
Будь ласка, пане Мушак.

МУШАК О.П. Шановні колеги, щодо цього законопроекту, якщо не помиляюся, у нас було, мабуть, близько восьми робочих зустрічей, на яких досить-таки детально дискутували про ту чи іншу поправку, ту чи іншу деталь. У чомусь це була, звичайно, розмова технарів, а не законотворців, але все-таки там творчого хаосу також було.

Я пропоную в цій поправці назву статті 24 викласти в такій редакції: «Особливості застосування кваліфікованих електронних довірчих послуг центральним засвідчувальним органом», а далі відповідно до того, як усе відбувається. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Олександрє Івановичу.

ДАНЧЕНКО О.І. Ми, дійсно, провели дуже багато фахових дискусій і залучали до цих дискусій фахівців з Європейського Союзу, з Європейської комісії для того, щоб максимально створити законопроект, який буде комфортним і правильним для співпраці українських електронних довірчих послуг з європейськими довірчими послугами.

Тому функціонування сталої ієрархічної інфраструктури відкритих ключів є основою для безпечного та надійного надання електронних довірчих послуг, використання ієрархічної інфраструктури або сертифікатів, пов'язаних з цими послугами. Тобто прошу не підтримувати цієї поправки, тому що ми вважаємо, що така ієрархічна

структура максимально захищає від підробок та зовнішнього втручання в такі системи. Прошу не підтримувати цієї поправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 253 народного депутата Мушака. Комітет її відхилив. Прошу визначитися.

«За» – 47.

Рішення не прийнято, але кількість прихильників теорії Мушака контрольованого хаосу зростає в залі поступово і невпинно.

Поправка 254. Не наполягає.

Поправка 257. Наполягає. Будь ласка.

МУШАК О.П. Шановний пане головуєчий Андрію Володимировичу, якщо вже до кінця бути таким чітким, відвертим і математично точним, то кількість прихильників теорії Мушака про творчий хаос насправді домінує в цьому залі. Інше питання, що не всі вони готові виявляти свою позицію голосуванням у той чи інший спосіб за різними причинами, ми не будемо казати якими, але вони мають на це право, бо згідно з Конституцією кожен з них голосує персонально.

Хотів би сказати про поправку 257, у якій я досить детально пояснюю такі речі: «2. Організаційно-методологічні, технічні та технологічні умови діяльності центрального засвідчувального органу під час надання ним машиночитаемого подання Державного реєстру надавачів встановлюються регламентом роботи центрального засвідчувального органу». Прошу підтримати. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будете коментувати, Олександр Івановичу? Будь ласка.

ДАНЧЕНКО О.І. Комітет наполягає все-таки на тому, що стала ієрархічна інфраструктура, яка виписана в директивах Європейського Союзу, є запорукою надійності та безпечності такої системи. Дуже важливо те, що ці послуги називаються довірчими. Тому що громадянин кожної держави через ці послуги спокійно довіряється державі, держава довіряється громадянину. І в такий спосіб використовуються електронні послуги.

Важливо також забезпечити безпеку таких питань. Тому комітет виходить з тієї позиції, що ієрархічна інфраструктура відкритих ключів є основою для безпечного та надійного надання електронних довірчих послуг. Надійність, безпечність, автентичність – це головні кити електронних довірчих послуг.

Прошу не підтримувати цієї поправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 257. Комітет її відхилив. Прошу визначатися.

«За» – 37.

Рішення не прийнято.

Поправка 268. Не наполягає.

Поправка 272. Не наполягає.

Поправка 279. Не наполягає.

Поправка 281. Не наполягає.

Поправка 283. Левченко не наполягає.

Поправка 271. Будь ласка, пане Мушак. Поправка 281.

МУШАК О.П. Шановні колеги, ми всі, безумовно, наполегливо працюємо над тим, щоб цей законопроект був усе-таки прийнятий і важливі поправки також були як мінімум оголошені, якщо не підтримані залом.

Поправка 281 стосується статті 25. Там йдеться про суб'єктів правових відносин у сфері електронних довірчих послуг. Я пропоную викласти цю статтю в такій редакції:

«Стаття 25. Користувачі електронних довірчих послуг

1. Користувачами електронних довірчих послуг може бути будь-яка особа з урахуванням обмежень, встановлених цією статтею.

2. Електронні довірчі послуги не надаються фізичним особам, які в судовому порядку визнані недієздатними.

3. Фізичні особи, що не досягли повноліття, мають право отримувати електронні довірчі послуги відповідно до обсягу їх дієздатності, встановленої законодавством».

Колеги з комітету вирішили цю поправку виключити. Тому прошу її підтримати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Олександрє Івановичу.

ДАНЧЕНКО О.І. Шановний народний депутате, я хочу нагадати, що ми дискутували щодо цієї поправки і запропоновані вами положення вже врегульовані в інших статтях, а саме: «Визначення термінів» та «Ідентифікація особи під час формування та видачі кваліфікованого сертифікату відкритого ключа». Тобто ми повністю підтримали вашу поправку, але розмістили ці положення в інших статтях для того, щоб це виглядало як цілісний документ. Отже, ця поправка врахована в інших статтях, тому прошу її відхилити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Олексію, ви наполягаєте на голосуванні? Добре, голосуємо. Ставлю на голосування поправку 281 народного депутата Мушака. Хто її підтримує, прошу голосувати. Комітет її відхилив. Будь ласка.

За» – 44.

Рішення не прийнято.

Поправка 298. Автор не наполягає.

Поправка 299. Не наполягає.

Поправка 300. Не наполягає.

Поправка 303. Не наполягає.

Поправка 304. Не наполягає.

Поправка 305. Не наполягає.

Поправка 310. Не наполягає.

Поправка 312. Не наполягає.

Поправка 313. Не наполягає.

Поправка 314. Не наполягає.

Поправка 328. Не наполягає.

Поправка 334. Не наполягає.

Поправка 335. Не наполягає.

Поправка 342. Не наполягає.

Поправка 343. Не наполягає.

Ми так стрімко йдемо до завершення.

Поправка 350. Не наполягає.

Поправка 351. Не наполягає.

Поправка 355. Не наполягає.

Поправка 357. Не наполягає.

Поправка 359. Не наполягає.

Щодо поправки 357. Будь ласка, Олександрє Данченко.

ДАНЧЕНКО О.І. Це моя поправка. І я все-таки хотів би поставити її на голосування, тобто пункт 7 частини другої статті 32 викласти в такій редакції: «7) проведення перевірки або подання запиту до аудитора щодо проведення аудиту постачальника електронних довірчих послуг». Це дуже важлива кваліфікаційна норма. Тому я хотів би підтримати цю поправку, незважаючи на рішення комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 357 Данченка. Комітет її відхилив. Хто її підтримує, прошу проголосувати.

«За» – 45.

Рішення не прийнято.

Поправка 361. Не наполягає.

Поправка 364. Не наполягає.

Поправка 365. Не наполягає.

Поправка 367. Будь ласка, Олексію.

МУШАК О.П. Шановні колеги, до цього законопроекту було подано понад 470 поправок. Безумовно, ми практично повинні всі їх розглянути. Я хотів би зараз попросити вашої підтримки в голосуванні за поправку 367.

Вона насправді в чомусь є творчою, тому що ми переформатуємо і викладаємо назву статті 34 «Державний нагляд (контроль) за дотриманням вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг» таким чином: «Державний нагляд (контроль) за дотриманням вимог законодавства у сфері електронної ідентифікації, електронного документообігу та надання електронних довірчих послуг». Це, як на мене, ширше пояснює завдання та мету цієї статті. Прошу підтримати.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, Олександрє Івановичу.

ДАНЧЕНКО О.І. Це дуже важливе питання. У стратегічному плані я підтримую ініціативу Олексія Мушака, але хочу нагадати, що цей законопроект стосується електронних довірчих послуг. Тому в проекті Закону «Про електронні довірчі послуги» ми вважаємо, що потрібно регулювати саме електронні довірчі послуги. Отже, та норма відповідає знову-таки вимогам Регламенту № 910/2014 Європейського Союзу.

А питання електронної ідентифікації та електронного документообігу – це питання іншого законопроекту про електронні комунікації. Тобто якщо взяти міжнародні терміни «електронний документообіг» та «електронна ідентифікація», то вони стосуються електронних послуг, а не електронних довірчих послуг. Це більш правильно і точно.

Я сподіваюся, що з Олексієм Мушаком над цими питаннями ми попрацюємо під час розгляду проекту Закону «Про електронні комунікації». Тому прошу залишити редакцію...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, я ставлю на голосування поправку 367 народного депутата Мушака. Комітет її відхилив. Прошу визначатися.

«За» – 46.

Рішення не прийнято.

Мобілізуємося. Потенціалу немає.

Поправка 368. Наполягає. Будь ласка, Мушак.

МУШАК О.П. Шановні колеги, у чому суть і завдання цього законопроекту? Насправді зробити максимально доступними спілкування або комунікації між державою і громадянином, між різними громадянами, умовно кажучи, підписувати договір купівлі-продажу квартири чи ще чогось через електронні засоби платежу, а не приїжджати і персонально писати ручкою між людьми та бізнесом і бізнесом та бізнесом. Зараз насправді український бізнес готовий переходити на світові стандарти комунікацій, це не проблема. Я хочу вам нагадати про шведський досвід, наприклад, *Mobile ID*, *BankID*, де насправді максимум комунікацій здійснюють через передові засоби зв'язку, а не в папері, те, що є зараз в нас.

Тому моя поправка насправді стосувалася того, щоб у тексті статті 34 слова «у сфері електронних довірчих послуг» замінити словами «у сфері електронної ідентифікації, електронного документообігу та надання електронних довірчих послуг». Це ширше і більш ємне поняття. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, Олександрє Івановичу.

ДАНЧЕНКО О.І. Тут така сама позиція, як і в попередній поправці. Я повністю підтримую і *Mobile ID*, і *BankID*. Для цього потрібен розвиток насамперед 4G, тому що це інша філософія. Але питання електронної ідентифікації та електронного документообігу – це все-таки відноситься за міжнародною класифікацією термінології до питань виключно електронних комунікацій.

Я хотів би закликати як Олексія Мушака, так і весь зал найближчим часом проголосувати один з трьох законопроектів про електронні комунікації. Тому що ці два проекти саме стануть локомотивом цифрової економіки. Потім насправді ще треба додати новий проект Закону «Про радіочастотний ресурс», щоб не було проблем з тендерами щодо 4G. Тому цей законопроект відповідно до Регламенту Європейського Союзу № 910/2014 регламентує сферу електронних довірчих послуг. Усі інші послуги повинні регламентуватися Законом «Про електронні комунікації», як це є в Європі і в усьому світі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 368. Комітет її відхилив. Прошу визначатися.

«За» – 40.

Рішення не прийнято.

Поправка 379. Наполягає. Будь ласка, Мушак.

МУШАК О.П. Шановні колеги, сумарно тут 477 поправок. Ми зараз на 379. Нам відповідно залишилося 98 поправок, більшість з яких враховано. Тому насправді в нас є всі шанси пройти цей законопроект до останньої поправки саме на сьогоднішньому засіданні. Можливо, залишиться дві, три на завтра – як ми будемо рухатися.

Поправка 379. Прошу абзац перший пункту 2 частини п'ятої статті 34 викласти в такій редакції: «2) приймає рішення про зміну статусу довірчої послуги надавача на «виключену» чи статусу надавача на «відкликаний» в Державному реєстрі надавачів, а також блокування кваліфікованого сертифіката електронної печатки засвідчувального центру, самопідписаного сертифіката електронної печатки центрального засвідчувального органу в разі, коли під час перевірки виявлені факти компрометації особистого ключа». Умовно кажучи,

коли засвідчувальний орган некоректно зробив якісь операції, то це регулює, що відбувається далі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Олександрє Івановичу.

ДАНЧЕНКО О.І. Позиція нашого комітету є такою, що оскільки рішення про виключення кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг приймає центральний засвідчувальний орган за поданням контролюючого органу, то ми вважаємо таку процедуру більш дієвою, чіткою і простішою. Тому тут дуже важливо, щоб кваліфікація щодо зміни чи некваліфікації такого надавача електронних довірчих послуг була дуже вдалою і захищеною. Тому ми наполягаємо на своїй редакції, вважаючи її чіткішою, простою і більш захищеною для потенційного користувача. Прошу не підтримувати цієї поправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 379. Комітет її відхилив. Прошу визначатися.

«За» – 35.

Рішення не прийнято.

Поправка 380. Наполягає. Будь ласка, Олексію.

МУШАК О.П. Шановні колеги, звичайно, можна не підтримати тієї чи іншої поправки, але важливо підтримати саму філософію законопроекту, який насправді спрямований на те, щоб зробити Україну передовою, інноваційною країною, з великим цифровим ринком, з великою економікою. Хотів би сказати, що, наприклад, мобільні оператори «Київстар», МТС, «Lifecell» та інші уже готові до впровадження всіх цих новел, які виписані в цьому законопроекті, насправді їм не вистачає законодавчого підґрунтя. Державні банки «Ощадбанк», «Укресімбанк», зараз уже і «ПриватБанк» також готові до запровадження активного *BankID*, і відповідно їм також потрібен такий закон для того, щоб вони працювали в легальному полі.

У моїй поправці 380 мова йде про те, які є підстави для того, щоб відкликати статус надавача електронного цифрового підпису.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Будь ласка, Олександрє Івановичу.

ДАНЧЕНКО О.І. Дійсно, я хочу звернутися до всіх народних депутатів, що цей законопроект дуже важливо підтримати і проголосувати. Та дискусія, яка відбувається між комітетом та активістом цифрового підпису в Україні Олексієм Мушаком, спрямована на те, щоб цей законопроект був хороший і максимально проголосований.

Прийняття такого закону відкриє ринок мобільних фінансових послуг, на що чекають оператори. Тобто це один з елементів зростання і ринку, і доходів і взагалі всієї цифрової економіки. Банки готові, мобільні оператори готові, інші оператори готові. Сподіваюся, що всі дослухаються до народних депутатів, до комітету, до Президента, до Прем'єр-міністра, і ми проголосуємо цей законопроект, відкриємо ринок цифрових послуг.

Але ми вважаємо, що рішення про виключення кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг приймає центральний засвідчувальний орган за поданням контролюючого органу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 380 народного депутата Мушака. Комітет її відхилив. Прошу визначатися.

«За» – 47.

Рішення не прийнято.

Поправка 381. Наполягає. Будь ласка, Олексію Мушак.

МУШАК О.П. Шановні колеги, коли ми говоримо про надання кваліфікованих електронних довірчих послуг, мені важливо абзац другий пункту 3 частини п'ятої статті 34 доповнити словами «або вимог безпеки, заснованих на вимогах європейських стандартів». Щоб ціль, яку поставили лідер нації Президент України Петро Олексійович Порошенко та Прем'єр-міністр Володимир Борисович Гройсман, і безумовно, її підтримує Андрій Володимирович Парубій, про те, щоб нас долучити до єдиного цифрового ринку з Європейським Союзом, була досягнута. Це перше.

Друге. Я не наполягатиму на своїх поправках до поправки 447. Як на мене, там більшість поправок враховано, а подано було більше ста поправок. До поправки 447 наполягати не буду.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам за розуміння ситуації і за гідну оцінку керівництва держави.

Будь ласка, Олександрє Івановичу, прокоментуйте.

ДАНЧЕНКО О.І. Хочу подякувати Олексію Мушаку за розуміння ситуації, щоб не витратити часу, а завтра мати змогу проголосувати цей законопроект.

Що стосується цієї поправки, то під час дискусій у комітеті, хочу нагадати, усі дійшли висновку, що повинна бути технологічна нейтральність, тобто треба, щоб діяли і українські стандарти. Я підтримую фракцію за її думку про українське, тому що наші інститути також повинні працювати. Але вони повинні мати змогу рівного конкурентування з європейськими, бо якщо ми надаватимемо перевагу лише європейцям, то що ж з нашими українськими науковцями робити.

Комітет з питань інформатизації та зв'язку виходить з інтересів країни, захисту українських розробників. Ми вважаємо, що повинна бути нейтральність, і щоб наші українські розробники мали такі самі, якщо не більші, повноваження, як і європейські.

Тому, виходячи саме з цього, комітет не підтримав цієї поправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Цього разу комітет був переконливішим. Тому ставлю на голосування поправку 381. Комітет її відхилив. Прошу визначатися.

«За» – 39.

Рішення не прийнято.

Поправка 383. Автор не наполягає.

Поправка 388. Не наполягає.

Поправка 390. Не наполягає.

Поправка 391. Не наполягає.

Поправка 392. Не наполягає.

Поправка 393. Не наполягає.

Поправка 396. Не наполягає.

Поправка 397. Не наполягає.

Поправка 398. Не наполягає.

Поправка 400. Автор не наполягає.

Поправка 401. Автор не наполягає.

Ми рухаємося інтенсивно.

Поправка 409. Не наполягає.

Поправка 411. Роман Семенуха наполягає. Будь ласка, увімкніть мікрофон.

СЕМЕНУХА Р.С. Шановні колеги, під час підготовки до повторного другого читання комітетом враховані всі зауваження, що були висловлені при попередніх розглядах.

Перше. Відредаговано положення щодо повноважень Кабінету Міністрів України. Чіткіше виписані повноваження Національного банку України.

Узгоджено з цим законопроектом положення Закону України «Про Національний банк України».

Я звертаюся до Голови Верховної Ради, до керівників фракцій завтра бути всім зранку і прийняти, без перебільшення, такий революційний закон. Бо саме він фактично далі продовжує імплементацію безвізового режиму України з Європейським Союзом. Це, напевно, електронний безвіз України з Європейським Союзом, який дасть можливість українським громадянам користуватися послугами електронного цифрового підпису, застосовувати такі технології, як *BankID*, *Mobile ID*, які вже давно вживані на теренах Європейського Союзу та іншого цивілізованого світу. Тому, колеги, ми маємо завтра всі бути і проголосувати за цей, без перебільшення, важливий і революційний закон.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Олександр Івановичу.

ДАНЧЕНКО О.І. Мені тут немає що коментувати. Дякую за підтримку народного депутата і хочу підтвердити, що над цим законопроектом працювали дуже багато фахівців. Ми врегулювали всі питання Національного банку України, Державної служби спеціального зв'язку і захисту інформації України, державного та приватного

секторів. Зі свого боку, також хочу закликати прийняти цей законопроект, який відкриє нову цифрову еру в новій цифровій економіці України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви наполягаєте на голосуванні, пане Романе, поправки 411?

Я ставлю на голосування поправку 411. Комітет її відхилив. Хто підтримує, прошу визначатися.

«За» – 36.

Рішення не прийнято.

Поправка 412. Автор не наполягає.

Поправка 413. Не наполягає.

Поправка 414. Не наполягає.

Поправка 415. Не наполягає.

Поправка 419. Не наполягає.

Поправка 433. Не наполягає.

Поправка 434. Автор не наполягає.

Поправка 445. Автор не наполягає.

Поправка 446. Не наполягає.

Пене Мушак, ви казали до поправки 447. Очевидно, це остання поправка, яку ми зможемо сьогодні розглянути. Ми будемо знати завтра, на якій поправці зупинилися. Поправка 447 остання на сьогодні.

Я надаю слово Олексію Мушаку. Будь ласка.

МУШАК О.П. Шановні колеги, дякую за можливість насправді плідно подискутувати щодо поправок, які стосуються важливого законопроект. Як на мене, ми як єдиний орган законодавчої влади в Україні не повинні на цьому зупинятися, а далі прямувати до цифрової економіки, там, де ми є лідерами.

Пропоную також серйозно зайнятися питаннями *Blockchain*, питаннями криптовалют, розумних контрактів (так звані смарт-контракти, ІСУ та інші речі), які зараз можливі завдяки криптовалютам, що активно розвиваються в Україні. Нині Україна займає там передові позиції. Наше завдання – утримати ці позиції і створити законодавче поле, щоб українські компанії, українські інновації поширювалися по всьому світу.

У поправці 447 мова йде про те, щоб абзац восьмий пункту 3 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» виключити. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, Олександрє Івановичу.

ДАНЧЕНКО О.І. Підтримуючи повністю позицію народного депутата про необхідність розвитку цифрової технології, також закликаю народних депутатів завтра проголосувати за цей революційний законопроект, відкривши цифрову еру в українській економіці.

Щодо цієї поправки пропозицію не враховано через той самий суто технічний, скажемо так, інженерний термін.

Для формування позначки часу як результату надання кваліфікованої електронної довірчої послуги надавач електронних довірчих послуг отримає сигнали точного часу, синхронізовані із Всесвітнім координованим часом (UTC). Прошу не підтримувати цієї поправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Отже, поправку 447 народного депутата Мушака ставлю на голосування. Комітет її відхилив. Прошу визначатися.

«За» – 37.

Рішення не прийнято.

Колеги, 14 година. Ми вже не можемо розглядати поправок. Давайте зафіксуємо: ми зупинилися на поправці 447.

Завтра після виступів народних депутатів о 10 годині 30 хвилин продовжимо розгляд законопроекту. Тому авторів поправок прошу завтра бути в залі.

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. *(Не чути).*

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, завтра виступів немає. Вибачте, колеги. То ми фактично починаємо з 10 години.

Тому я прошу авторів поправок о 10 годині прибути до залу для продовження роботи щодо цього законопроекту. Завтра в нас буде розглядатися блок питань з інформатизації, з кібербезпеки, як ми і домовлялися. Що стосується кібербезпеки, то там також кількасот

поправок. Ще інші два законопроекти не такі об'ємні. Тому я прошу завтра всіх дисципліновано прийти до залу о 10 годині.

Хочу побажати сьогодні в комітетах усім плідної роботи. Ми затвердили порядок денний сесії. Тобто комітети мають можливість розглядати законопроекти, які в них були в порядку денному.

Ранкове пленарне засідання Верховної Ради України оголошується закритим. Дякую (*Оплески*).